

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ > ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ι'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 30 ΙΟΥΛΙΟΥ 1932

ΑΡΙΘ. 31-32

Η ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΖΩΗ

Ὁμιλῶν ἐσχάτως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος πρὸς τὸν Τύπον περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Ἐφημ. Συνεδρίου εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους: «Ἐχομεν ὑπ' ὄψει ποίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν κοινωνίαν ἡ διαμόρφωσις τῆς ἐνορίας θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ ποία δύνამις ἀποβαίνει, διὰ τὴν ἐξυτηρότησιν τῶν ἱερῶν καὶ πατριῶν ἰδεωδῶν, ἡ καλῶς ὁργανωμένη ἐν-οριακὴ συγκρότησις».

Εἶναι ἀπὸ πάσης ἐπόψεως εὐχίριστον τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ πρὸ τῆς συγκλήσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Συνεδρίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ μεθ' ὅσα κατ' αὐτὸ συνεζητήθησαν καὶ ἀπεφασίσθησαν ἡ Πρωτόθρονος ἐπαρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔδωκεν ἤδη τὸ σύνθημα τῆς συστηματικωτέρας μελέτης διὰ τὴν ἀριωτέραν διοργάνωσιν τῆς θρησκευτικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν ἐνοριῶν καὶ δὴ ὅτι κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον τρόπον διηρμήνευσε τὴν σημασίαν, ἣν ἀποδίδει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν πρῶτον τοῦτον πυρῆνα τῆς ὅλης ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Μετὰ ἰδιαιτέρας δὲ χαρᾶς ὁ Ἐφημεριακὸς Κλῆρος πληροφορεῖται κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ ἀπερίφραστον περὶ τῆς ἀξίας, ἣτις τῷ ἀναγνωρίζεται διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ζώσης ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἀποτελεῖ τὸ σημεῖον τοῦτο μίαν παρηγορίαν διὰ τοὺς τόσους καὶ τόσους προπηλακισμοὺς, οὓς κατ' ἐκάστην ὑφίσταται ὁ ἑλληνικὸς Κλῆρος, καὶ μίαν ἐνίσχυσιν εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον καλεῖται νὰ διεξαγάγῃ. Δὲν εἶναι, κατὰ ταῦτα, ὁ Ἐφημεριακὸς Κλῆρος ὄργανον ἁπλοῦν πρὸς τέλεις θρησκευτικῶν ἀκολουθιῶν, οὐδ' ἁπλοῦν τῶν Μητροπόλεων διακοσμητικὸν στοιχεῖον, ἀλλ' ἀποτελεῖ τὴν ὀγκωδεστέραν φάλαγγα καὶ τοὺς ἀμέσως ἐρχομένους εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὴν λαϊκὴν ψυχὴν ταγοὺς τῆς πνευματικῆς κοινωνίας τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τῆς πίστεως δὲ καὶ τῆς ἱκανότητος αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ἐν τῷ κόσμῳ πρόοδος τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ἄνευ ἐνοριακῆς ζωῆς πράγματι ζώσης καὶ θερμουργοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἐπαρχία ἐκκλησιαστικὴ ἀκμάζουσα καὶ καρποφοροῦσα, καὶ ἄνευ ὁργάνων ἐνοριακῶν ἀξίων τῆς ἀποστολῆς τῶν

εἶναι ἀδύνατον καὶ εἰς τὸν ἰδανικώτερον τῶν ἐπισκόπων νὰ διαποιμάνῃ τὰς μυριάδας τῶν εἰς αὐτὸν ἐμπεπιστευμένων χριστιανικῶν ψυχῶν.

Ἐφημέριος, ἔχων πλήρη καὶ σαφῆ καὶ μόνιμον συνείδησιν τῆς ἱερατικῆς του εὐθύνης, οὐ μόνον διὰ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ λύχνον καιόμενον καὶ φωτίζοντα διαρκῶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐπίσκοπον χρησιμεύει εἰς στήριγμα καὶ δύναμιν καὶ ὄπλον, ἔνεκεν δὲ τῆς ἐξαρετικῆς ταύτης ἀξίας τῶν τοιούτων τῆς Ἐκκλησίας λειτουργῶν καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παρήγγελλεν ὅπως ἀξιώνται «διπλῆς τιμῆς» οἱ τοιοῦτοι «καλῶς προσεστώτες πρεσβύτεροι, μάλιστα δὲ οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ» (Τιμ. ε' 17). Ἀπαιτεῖται δὲ πρῶγματι τοιούτην ν' ἀναιληφθῇ τὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν τῇ ἐνορίᾳ ὁ ποιμὴν, διὰ νὰ καταστῇ πραγματικὸς κυβερνήτης τῆς ζωῆς τοῦ μικροῦ τοῦ ποιμνίου.

Ἀλλ', ἐξ ἄλλου, εἴαι ἀπόλυτος ἀνάγκη ν' ἀναγνωρισθῇ παρὰ τῷ ἀξίῳ ποιμένῳ ἡ σημασία, ἣν διὰ τὴν ἐνοριακὴν ζωὴν δύναιται νὰ προσλάβῃ, διὰ τῆς ἀναλόγου καθοδηγήσεως καὶ χρησιμοποίησεως, ἡ συνεργασία τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου, εἰς τὸ ὅποιον ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει πάντα τὰ δικαιώματα, ὧν πράγματι δικαιοῦνται οἱ μετέχοντες τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ἐλέγχον ἐν προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὅτι οὔτε αἱ λαϊκοκρατικαὶ τάσεις δικαιολογοῦνται, οὔτε αἱ ἄγαν κληρικοκρατικαὶ ἀναιλήψεις δύνανται νὰ ἔχωσι θέσιν παρ' ἡμῖν. Ὅτι εἶναι διὰ τὴν καλῶς διοικουμένην οἰκογένειαν τὰ μέλη αὐτῆς καὶ οἷαν θέσιν κατέχει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ἰδιαιτέρων τῶν χαρακτηρισμάτων ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ ἕκαστον αὐτῆς μέλος, ὅπερ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ προστασίας, τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς θέσιν καὶ τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἔχουσι κατ' ἀναλογίαν μίας καλῆς ὁργανωμένης ἐνορίας τὰ μέλη, ἀποτελοῦντα μίαν εὐρύτεραν χριστιανικὴν οἰκογένειαν, ἕνα μεγαλύτερον ἢ ἡ οἰκογένεια πυρῆνα τῆς κοινωνίας τῆς χριστιανικῆς. Ἐν τῇ εὐρείᾳ ταύτῃ οἰκογενεῖᾳ τὴν θέσιν τοῦ πατρὸς κατέχει ὁ ἐφημέριος, ἔχων οὐ μόνον δικαιώματα σεβασμοῦ καὶ ὑπακοῆς ἀπέναντι τῶν πνευ-

ματικῶν του τέκνων, ἀλλὰ καὶ καθήκοντα ἐνδεδεγμένους ὑπὲρ αὐτῶν μερίμνης καὶ ἀδιαλείπτου ἐπὶ τῶν ἀναγκῶν ἐνὸς ἐκάστου προσοχῆς. Θὰ ἦτο τι ἐντελὲς ἀκατανόητον, θὰ ἦτο αὐτὸ τοῦτο διαλυτικὸν τοῦ οἴκου, τὸ νὰ διαπληκτίζωνται τὰ τέκνα πρὸς τὸν πατέρα ἢ τὰν ἀνάπαινον κατ' ἀναλογία ἀποτελεῖ πράγματι τρομερὰν ἀντινομίαν τὸ γεγονὸς ὅτι πολλαχοῦ ἡ ἐνοριακὴ κίνησις χρησιμεύει εἰς τὴν δημιουργίαν ζητημάτων περὶ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων ποιμένου καὶ ποιμαινομένων, ἐξ ὑπαιτιότητος ἄλλοτε τοῦτων καὶ ἄλλοτε ἐκείνων.

Οἱ τελευταῖοι περὶ διοικήσεως τῶν ἐνοριῶν νόμοι—ὑστεροῦντες, ἀτυχῶς, καθ' ἡμᾶς, ἐν τισιν ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς κανονικῆς θέσεως τοῦ Ἐφημερίου ὡς προϊσταμένου τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς—εὐρίσκοντα παρὰ πᾶσαν αὐτῶν ἀτέλειαν ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ὁρθόδοξον περὶ τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀντίληψιν ὡς πρὸς τὴν μεταχρὴν τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐνορίας καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐφημερίων ἀπὸ μέρους τῶν ἐνοριτῶν. Ἀλλ' ἐνθ' οἱ νόμοι ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἄριστοι, δὲν δυνάμεθα, ἐξ ἄλλου, νὰ μὴ παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ οἱ τελειότεροι νόμοι δὲν ἔχουσι πάντοτε δυστυχῶς τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, ὅταν ἐλλείπῃ ἡ ἀπαιτουμένη διαπαιδαγωγίσις ἐκείνων, οἵτινες πρόκειται νὰ τοὺς ἐφαρμόσωσιν εἰς τὴν πράξιν. Συμβαίνει δηλαδὴ ἐν τῇ σημερινῇ ἐνοριακῇ ζωῇ ἄλλοτε μὲν ἐξ ἀπροσεξίας τῶν ἐφημερίων νὰ δίδονται ἀφορμαὶ διχασμῶν καὶ δημιουργίας ζητημάτων, ἄλλοτε δὲ ἐξ ἐλλείψεως τοῦ προϋποτιθεμένου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος παρὰ τοῖς λαϊκοῖς νὰ ἐκτρέπηται ἡ εἰς τὴν ἐνοριακὴν ζωὴν ἀνάμειξις τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς πράξεις τελείως ἀσυμβιβαστοὺς πρὸς τὴν ιδιότητα τῶν μελῶν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀκαταστασίας μᾶλλον ἀντὶ εὐρυθυμίας καὶ καταστροφῆς μᾶλλον ἀντὶ προόδου νὰ γίνωνται παραίτιοι αἱ ἀδιαφώτιστοι ἐκκλησιαστικῶς πρωτοβουλία τῶν λαϊκῶν.

Ὅ,τι βλέπει τις ἐνίοτε συμβαῖνον ἐν τῇ στοιχειώδει ἐνοριακῇ ὁργανώσει, ἣν ὁ νόμος ἐπέβαλεν ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν πόρων τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, τὸ αὐτὸ δυστυχῶς συμβαίνει οὐχὶ σπανίως καὶ ἐκεῖ, ἐνθα ἐξ ἰδιωτικῆς ὁλως πρωτοβουλίας ὁργανοῦνται ἡ ἐνορία πρὸς φιλανθρωπικὴν ἢ ἐξωραϊστικὴν δράσιν, διότι, δυστυχῶς, δὲν ἐλλείπει πάντοτε οὔτε ἐνίων ποιμένων ἢ ἀπροσεξία, οὔτε ἐνίων λαϊκῶν ἢ ἀδιαφώτιστος ἢ καὶ αὐτὸ τοῦτο κακὴ ἐνίοτε διάθεσις.

Καὶ ὅμως ἡ ἐνορία ἔχει σπουδαιότητα ἀποστολὴν

νὰ ἐπιτελέσῃ διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν, δύνανται ν' ἀποτελέσῃ πράγματι τὸν ζωντανὸν πυρῆνα μιᾶς χριστιανικῆς ἀναγεννημένης κοινωνίας. Τοῦτο ὅμως θὰ ἐπιτευχθῇ μόνον ὅταν ἕκαστος μάθῃ ὅχι μόνον τὰ δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ τὰ καθήκοντα, τὰ ὅποια ἔχει ἐν τῇ ἐνοριακῇ ζωῇ καὶ πρὸ πάντων ὅταν θὰ συνηθίσωμεν ποιμένες καὶ ποιμαινόμενοι νὰ ἐνθυμούμεθα πρῶτον τὰ καθήκοντα καὶ ἔπειτα τὰ δικαιώματά μας, «τῇ τιμῇ ἀλλήλοις προηγουμένοις» κατὰ τὸν Ἀπόστολον τῶν Ἑβραίων.

ΤΟ ΠΑΠΙΚΟΝ ΑΛΑΘΗΤΟΝ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ*

(Ἀντὶ τῆς τῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμεῖς)

Quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est.

(Ἐκ τοῦ Commonitorium τοῦ ἁγ. Βικεντίου τοῦ ἐκ Λειρίνης).

Ἐν ἄρθρῳ του ἐπὶ τὸν τίτλον «Ἐκείνοι καὶ ἡμεῖς» δημοσιευθέντι ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 26 Ἀπριλίου τοῦ περιοδικοῦ «Le Foyer chrétien» ὁ ἐγκριτος κ. Francois Psalty περιγράφει τὰς ὑπ' αὐτοῦ καταβληθείσας προσπάθειάς ὅπως τείσῃ φίλον τοῦ τινα ὁρθόδοξον περὶ τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα. Ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρῳ ὁ κ. Psalty προσπαθεῖ ν' ἀναγέσῃ τὴν ὁρθόδοξον ἔποιν, καθ' ἣν μόναι αἱ ἀποφάσεις τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων περὶ τῶν ζητημάτων τῆς πίστεως εἶνε ἀλάθητοι, ἐπικαλούμενος τὸ παράδειγμα τῆς ἐν Ἐφρεσῷ τῷ 449 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀλεξανδρείας Διοσκόρου συγκροτηθείσης ἐπὶ 160 ἐπισκόπων συνόδου, ἣτις δὲν ἐγένετο δεκτὴ ὡς οἰκουμενικὴ, ἐνθ' ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 381 συγκληθείσα ὁλγαριθμωτέρα σύνοδος ἀνεγνωρίσθη ὡς δευτέρα οἰκουμενικὴ σύνοδος. Τὸν χαρακτηρὸν δὲ τοῦ ἀλαθήτου ὁ ἀρθρογράφος ἐν τοῖς ἐφεξῆς καταλογίζει εἰς μόνας τὰς ἐκ τῶν συνόδων προεδρευθείσας ἢ ἐπικυρωθείσας ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, συνάγει δὲ ἐντεῦθεν τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἀλάθητον εἶνε ἀναπόσπαστον ἀπ' αὐτοῦ (l'attribut de l'infaillibilité lui est inhérent).

Ἐπαινοῦντες τὸν ἥλον μεθ' οὗ ὁ ἀρθρογράφος ὑπερασπίζει τὰς ἀξιώσεις τῆς Ἀγ. Ἐδρας, θὰ ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ προβῶμεν εἰς μίαν ἐπανόρθωσιν: ὁ ἱστορικὸς Dr Heinrich Brueck, καθολικὸς ἐπίσκοπος τοῦ Mainz, συγγραφεὺς δοκιμίου Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ὡς καὶ ὁ καρδινάλιος Joseph Hergenræther¹ ὁρίζουσιν εἰς 135¹ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ τὸν Διό-

*) Ἴδε τὴν ἐν τῷ ἀμέσως προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς Ἐκκλησίας» Παρατήρησιν 116 Ἰουλ. ἀριθ. 29-30 σελ. 269).

1. Lehrbuch der Kirchengeschichte und Handbuch der allgemeinen Kirchengeschichte τόμ. 1, σ. 466.

2. Ὁ βαρὼνς Henricus ἐν τῇ αὐτοῦ Ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας σ. 443¹ ἀναφέρει μόνον 130.

σκορον τῷ 449 συνελθόντων ἐν Ἐφέσῳ πατέρων, ἀντί τῶν 160 τοῦ π. Psalty, κατώτερον ἐπομένως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 381 συνελθόντων. Εἶνε, ἄλλως τε, πασίγνωστον ὅτι ἡ παρασυναγωγή τοῦ 449 ἐξακριβώθη ὡς «ληστρική σύνοδος» (Latrocinium Ephesinum) ἐνεκα τῶν παραόμων μέσων αἵτινα ὁ Ἀλεξανδρεὺς Διόσκορος μετεχειρίσθη διὰ τὰ ἐξασφαλίσαι τὴν ψήφον τῶν συνέδρων. Περιερίζομεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα μόνον τὴν τρομοκρατίαν ἣν ὁ Διόσκορος ἤσκησεν ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς συνόδου διὰ στρατιωτῶν καὶ φανατικῶν μοναχῶν, ὡς καὶ τὴν ἀντικανονικὴν συμμετοχὴν τοῦ ἀββᾶ Βαρσοῦμᾶ ὡς ἀντιπροσώπου τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ τῶν μονῶν τῆς Συρίας, καθ' ἃ μαρτυροῦσιν οἱ ἱστορικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (Dioscorus vero secum habebat fortissimos milites reipublicae cum monachis Barsumæ, καὶ ὁ διάσημος ἱστορικός τῶν συνόδων Karl Hefele, καθολικός ἐπίσκοπος τοῦ Rottenburg. Ἡ μηδαμινὴ ὁμῶς ἀξία τῆς παρασυναγωγῆς ταύτης προκύπτει καὶ ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῆς δ' οἰκουμ. συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 451 ἢ μετὰ διετίαν συγκροτηθείσης, ἥς μετέσχον 614 ἐπίσκοποι καὶ ἦν, ὁμοφώνως ἀπεργισαί τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Ἐφέσῳ «ληστρικῆς συνόδου», ἀποφασίσασα ἅμα τὸν ἐκθρονισμόν τοῦ Διόσκορου καὶ καταδικάσασα τὰς δλεθρίας διδασκαλίας τοῦ Νεστορίου καὶ τοῦ Εὐτυχοῦς.

Ὅτι δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν προεδρείαν τῶν οἰκουμ. συνόδων, καίτοι εἶνε ἀκρ βέστατον ὅτι αὕτη ἀνέκαθεν ἀνῆκεν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης honoris causa ὡς primum inter pares—ἐφ' ὅσον πᾶσι ὁμῶς δεόν να ἔχη τὸν προεδρὸν τῆς—, δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἀληθὲς ὅτι ἡ α' ἐν Νικαίᾳ σύνοδος, ἡ ἐν Ἐφέσῳ β' τοῦ 431 καὶ ἡ ε' τοῦ 553 δὲν συνεκλήθησαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, ἐνῶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι διὰ τῶν κανόνων αὐτῆς, 9, 17 καὶ 28 ἀνεγνώρισεν εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τὰ αὐτὰ τοῖς τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης δικαιώματα.

Ἐξ ἄλλου αἱ ἐπτὰ πρῶται οἰκουμενικαὶ σύνοδοι θεωροῦνται ἀλάθητοι οὐχὶ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πάπα ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἀναγνώρισιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, ἀλλὰ συνεπειὰ τῆς ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν ἐπισκόπων ἐπικυρώσεως αὐτῶν, τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἐπιδοκιμασίας ἁλῶς προσθείσης περισσότερον κύρος¹. Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ ἐποψὶς τοῦ ἀγ. Κυπριανοῦ ἡ ἀνακοινωθείσα τῷ 256 εἰς τὴν ἐν Καραχιδόνι σύνοδον καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑποστηρικθείσα ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ de Unitate Ecclesiae, ἣν καὶ ὁ ἱερὸς Ἀθουσίτινος ὑπερήσπισε κατὰ τοῦ Πάπα Στεφάνου, μετὰ ἄλλων διαπραξάντος τὸ σφάλμα νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ κύρους τοῦ ὑπὸ αἱρετικῶν τελεσθέντος βυπτισματος.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω προσθετέον καὶ τοῦτο, ὅτι κατὰ τὴν τ' οἰκουμ. σύνοδον ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἐξήτησε νὰ μελετήσῃ τὰ ἀντιγραφα τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Πάπα Ἀγάθωνος πρὸ τῆς εἰς τὴν

σύνοδον ἀνακοινώσεως αὐτῶν, μόνον δ' ἀφοῦ ἀντέβαλεν αὐτὰς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ εὗρε συμφώνον· πρὸς αὐτὴν ἐδέχθη τὸ περιεχόμενον τῶν.

Τὰ πρὸςβεῖα τιμῆς ὧν ἀπῆλθεν ὁ Πάπας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε ἠδύναντο νὰ δικαιώσωσι τὸ δόγμα τοῦ ἀληθινοῦ ὕπερ ἀνεκηρύχθη τῷ 1870 χωρὶς νὰ παραγάγων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας περιέργους ἀντιφάσεις, διότι τοῦ ἀληθινοῦ ἀπαξ γενομένου δεκτοῦ πῶς θὰ ἐδικαιολογεῖτο τοῦ Πάπα Οὐωρῶς Α' ὁ μονοθελητισμός, δν ἀπεκήρυξεν ὁ Πάπας Ἀγάθων διὰ γράμματος πρὸς τὴν τ' οἰκουμ. σύνοδον, τὴν ἀναθεματίσασαν τὸν «αἱρετικόν» Οὐώριον ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παπικῶν ἀπεσταλμένων, καὶ ἥς αἱ ἀποφάσεις ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ Πάπα Λέοντος β' ;

Τὸ κατὰ τοῦ Οὐωρίου ἀνάθεμα ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ δύο οἰκουμ. συνόδων καὶ ἀπηγγέλλετο ἐφ' ἐκάστου μεταγενεστέρου Πάπα κατὰ τὴν ἀνάγκην του μέχρι τοῦ 19^{ου} αἰῶνος κατὰ τὸ «Liber Diurnus»². Τὸν Οὐώριον ὡς αἱρετικόν ἀνεγνώσκειν καὶ διάσημον ἱεράρχην τῆς νεωτέρας λατινικῆς Ἐκκλησίας ὅποιοι ὁ ἀετός τοῦ Meaux Βουσσουέτος, ὁ ἱστορικός τῶν συνόδων Hefele καὶ ὁ ἀββᾶς «ratry» ἐντεῦθεν δὲ συνάγεται σαφῶς ὅτι ὁ Πάπας οὗτος πολὺ ἀπέχετο τοῦ νὰ ἐκπροσωπῇ τὸ ἀλάθητον τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων.

Ἄλλ' ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι Πάπαι αἱρετικοὶ ἀπὸ τοῦ Οὐωρίου· ὁ Ἰούλιος π. χ., ὅστις ἐκήρυξεν ὡς ἀκραφνῇ ὀρθόδοξον τὸν δημοσίᾳ διδάσκοντα τὸν συμβολικισμὸν Μίχαελλον τὸν Ἰγκύρας, καὶ ὁ Λίβεριος ὅσαι, κατὰ τὸν δ' αἰῶνα ἐξηγοῦσιν τὴν ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπιστροφὴν τοῦ ἀποστόλου ἐπὶ ὁμιλογίαν πίστεως ἀρειανὴν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀνεθεματίσεν αὐτὸν ὁ Ἱερόσιος τοῦ Poitiers εἰπὼν «ἐνάθεμί σοι, Λίβεριε»³. Ἐπ' ἴσης ὁ Ζωσμάς, ἐμφανισθεὶς περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Πελαγίου κατὰ τρόπον ὁλως ἀντίθετον πρὸς τὸν προκάτοχον αὐτοῦ Ἰννοκέντιον, μετὰ πολλῶν δ' ἐπαίνων ἐπιδοκιμάσας τὴν ὁμιλογίαν πίστεως τοῦ Κελεστίνου ὅστις κατηγορήθη πρὸς αὐτὸν ἐπὶ αἵρέσει δι' ἣς ἀπέρριπτε διωρορήθην τὴν περὶ τοῦ προπατορικοῦ ἁμωρτήματος διδασκαλίαν⁴. Τέλος ὁ Βιγίλιος (7^{ος} αἰ.) κατεδικάσθη ἐπὶ αἵρέσει ὑπὸ τῆς ε' οἰκουμ. συνόδου. Οὗτος, ἀφοῦ τρις ἀπρεθῇ, ὁμιλόγησεν ὅτι ἐγένετο ὄργανον τοῦ διαβόλου, φωτισθεὶς δέ, τέλος, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀνεγνώρισεν τὰς πλάνας του καὶ ἀπεσκοράσεν αὐτὰς (ἐν τῇ πρὸς τὸν πατριάρχην Εὐτύχιον ἐπιστολῇ του)⁴.

Ἡ ἀνακήρυξις τοῦ παπικοῦ ἀλαθινοῦ ἐνεφάνισε μίαν περίεργον τροπὴν κατὰ τὸν 18^{ον} αἰῶνα, ὅπως οἱ Πάπαι κλήμης ζ' καὶ Οὐρβανὸς 8^{ος}, ἀξιῶντες ἐκάτερος ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ κανονικὸν παπικὸν ἀξίωμα, ἀνεθεματίσθησαν ἀμοιβαίως, καίτοι ἀπὸ ἐπόψεως κανονικῆς ἡ ἐκλογὴ ἐκατέρου ἐθεωρήθη τότε ὑπὸ

1. Αὐτόθι.

2. J a n u s, Der Papst und das Concil σ. 83.

3. Αὐτόθι σ. 82.

4. ἀρβλ. d e M a r c a, Dissertationes, Paris 1669 σ. 45.

1. W. J. S p a r r o w-S i m p s o n, Roman Catholic opposition to Papal Infallibility σ. 349.

ἐπιφανῶν θεολόγων ὡς γενομένη κανονικῶς¹ κατέστη δὲ ἀληθῶς παράδοξος ἐν σχέσει πρὸς τὸν Πάπαν Ἰωάννην κγ' καὶ τοὺς ἀντιπάπας αὐτοῦ Βενέδικτον ιγ' καὶ Γρηγόριον ιβ'. Ἡ σύνοδος τῆς Κωνσταντίας ἐξεθρόνισε καὶ τοὺς τρεῖς τῷ 1414 καὶ ἐξέλεξε τὸν Μαρτίνον ἀποφάναςα ἑαυτὴν οἰκουμένην καὶ περιβαλοῦσα ἑαυτὴν δι' ἐξουσίας ἀνωτέρας τῆς τοῦ πάπα (Concilium supra Papam)². Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπανελήφθη καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς ἐν Βασιλείᾳ συνόδου, ἥς τὸ κύρος ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ πάπα Εὐγενίου δ' διὰ τῆς βούλλας αὐτοῦ «Dudum Sacrum» τῆς α' Αὐγ. 1433. Ὁ καρδινάλιος Βελλαρούνος, ὁ ὑπέρμαχος οὗτος τοῦ ἀλαθήτου, παραδέχεται καὶ αὐτὸς ὅτι ἡ σύνοδος τῆς Βασιλείας διακήρυξεν ἑαυτὴν ἀνωτέραν τοῦ παπικοῦ κύρους ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ τῶν ἀπεσταλμένων τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλο περίεργον παράδειγμα τοῦ παπικοῦ ἀλαθήτου πρόκειται ἡμῖν ἡ δῆλωσις τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ ε' ἡ γενομένη πρὸ τῆς ἐκλογῆς του, ὅτε ἐπὶ ἥτῳ καθηγητῆς τῆς θεολογίας ἐν Λουναίν, ὅπου ἐδίδασκεν ὅτι πολλοὶ πάπαι ὑπῆρξαν αἱρετικοί, ἀνέφερε δὲ ὡς τῶς τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰωάννου κβ' δεχομένου ὅτι αἱ κεκαθαυμένοι ψυχὰι δὲν ἀπολαμβάνουσι τῆς θέας τοῦ Θεοῦ πρὸ τῆς ὁριστικῆς κρίσεως. Ὁ Πάπας Ἀδριανὸς ἐδημοσίευσεν τὴν δῆλωσιν ταύτην τῷ 1522 μετὰ τὴν εἰς τὸν παπικὸν θρόνον ἀνάρρησίν του, ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι δὲν ἀνῆρσεν ὅ,τι εἶχε διδάξει ὡς καθηγητῆς, καταδικάζων ἕτω ἐπισήμως ἓνα τῶν προκατόχων του.

Ἐξ Ἰσου πολὺ πρὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ε' καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Πάπα Ἰωάννου κβ' ὁ Βενέδικτος ιβ' διεκήρυξε τῷ 1336 ex cathedra, καὶ ἴσα, κατὰ τὸν Chouppins, κατὰ τρόπον ἀλάθτητον, ὅτι οἱ ἀποθανόντες ἅγιοι εἶνε πεπτωκυμένοι δι' ἀμέλειαν ἀνοράσεως τῆς θείας οὐσίας³.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς συνόδου τοῦ Βατικανοῦ τῆς ἀνοκηρύξεως τῷ 1870 τοῦ δόγμα τοῦ ἀλαθήτου ἀρθρῶνται τὰ κυριώτερα τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιχειρημάτων ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου καὶ τοῦ καρδινάλιου Bellarmine, ὧν τὰ ἐξαγόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βασίζονται ἐπὶ φανταστικῶν πηγῶν⁴. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ σύνοδος, ἄλλως τε, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ οἰκουμένη κατὰ τὴν γνώμην θεολόγων καθολικῶν ὁποῖοι οἱ Friedrich, Hefele καὶ καρδινάλιος Hohenlohe (ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν του πρίγκηπα Hohenlohe) ἐφ' ὅσον 195 μέλη αὐτῆς ἦσαν ἁπλῶς φιλεπίσκοποι, βικάριοι ἀποστολικοὶ καὶ καρδινάλιοι μὴ ἔχοντες τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ ἱερέως, ἐπὶ πλειονότητος δὲ 246 ἰταλῶν ἐπισκόπων καὶ δεμελιωδῶς οὐλτραμοντανῶν αἱ λοιπαὶ καθολικαὶ χῶ-

ραι ἀντεπροσωπεύθησαν μόνον ὑπὸ 265 ἐπισκόπων.

Ἢδη τῇ συνέλεισιν τοῦ συνόλου τῶν γερμανῶν ἐπισκόπων ἐν Fulda κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1869 ἀπεράνθη κατὰ τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ δόγματος τοῦ ἀλαθήτου ὡς διακηρυσσέοντος σοβαρῶς τὴν ἔννοιαν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς· τοῦτο δὲ διετράνωσεν ἐξ ἴσου καὶ ὁ χалδαῖος ἀρχιεπίσκοπος Khayathi⁵ ἐν αἰτήσει του πρὸς τὸν πάπαν Πίον, ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν ἐν λόγῳ σύνοδον.

Ἡ ἄβυσσος ἡ ἀνορυχθεῖσα μεταξὺ τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ ἀλαθήτου περιγράφεται ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ θεολόγου Pusey ὡς ἐξῆς: «Τί δυνάμεθα ἡμεῖς οἱ ἀγγλικοὶ νὰ ἀναμένωμεν παρὰ Πάπα ὅστις προσεκάλεσε τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν εἰς μίαν καθαρὰν καὶ ἁπλὴν ὑποταγήν»⁶.

Οἱ πολέμοι τοῦ ἀλαθήτου ὑπῆρξαν πολυάριθμοι εἰς πάσας τὰς χώρας τοῦ κόσμου, ἀλλ' αἱ διαμαρτυρίαι αὐτῶν ἀπέμειναν ἀτελεσφόρητοι. Οἱ Clifford καὶ Newman ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ καρδινάλιος Luzerne, οἱ Darboy, Dupanloup, Maret καὶ Gratry ἐν Γαλίᾳ, οἱ Doellinger, Scherz, Hefele, Liebermann, Friedrich, οἱ καρδινάλιοι Hohenlohe καὶ Schwarzenberg, οἱ Ketteler, Melchers καὶ Strossmayer ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐстро-Ουγγαρίᾳ, οἱ Kenrick καὶ Purcell ἐν Ἀμερικῇ, πάντες οἱ διάσημοι θεολόγοι καὶ ἱστορικοὶ ἢ κληρικοὶ τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας ἀντέστησαν κατὰ τῆς παραδόξου καινοτομίας τοῦ Βατικανοῦ⁷ ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ οὐλτραμοντατισμὸς ἐνίκησεν, ἀνάγων εἰς ἀμετάβλητον δόγμα ἓνα δυσχυρισμὸν ἀντικείμενον πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν συνόδων καὶ πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ἀπαράδεκτον ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ γυνὸν παντὸς πλεονεκτηματός ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ σωτηρίᾳ τῆς Ἐκκλησίας.

G. E. HOFFENBACH

ΛΟΓΟΝ ΚΑΤΟΧΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ Μ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Friedrich, Tagebuch α. 319.

2. Liddon's Life of Pusey.

Η ΣΩΦΡΟΣΥΝΗ ΚΑΙ Η ΑΓΝΟΤΗΣ

Β.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀκρατείας πρέπει πρῶτιστά ν' ἀποφεύγῃ ὁ χριστιανὸς πᾶσαν ἁμαρτίαν καὶ ν' ἀποκηρύξῃ διὰ τῆς προσευχῆς τὴν ἀκάθαρτον ἐπιθυμίαν ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ὁ μικρὸς σπινθὴρ ἀναπτύσσεται εἰς πυρκαϊάν καὶ αἱ ἐλάχισται ἐπιθυμίαι τῆς σαρκὸς ἐξεγείρουν τὸ πῦρ τῆς ἁμαρτίας. Ὡς ἀποστρέφῃ τὸ ὄμμα ἀπὸ γυναικὸς ἁμαρτωλῆς. «Μὴ σε νικήσῃ κάλλους ἐπιθυμία, μηδὲ ἀγρευθῇς σοῖς ὀφθαλμοῖς, μηδὲ συναρπασθῇς ὑπὸ τῶν αὐτῆς βλέψεων» (Παροιμ. στ', 25). Πολὺ περισσότερον σήμερον ἀπαιτεῖται προσοχὴ καὶ ἀποφυγὴ ἀπὸ ἀκολάστον καὶ διεφθαρμένων οὐμιῶν καὶ συναναστροφῶν, ἀπρεπῶν πράξεων ἢ ζωγραφικῶν ἢ θεατρικῶν παραστάσεων. Ἡ ἀποφυγὴ τούτων εἶνε μέσον συντε-

1. Chr. Christophe, Histoire de la Papauté pendant le XVI siècle Pastor, Geschichte der Paepste τ. Α σ. 142.

2. Idé Hergenrother, Handbuch der Allgemeinen Kirchengeschichte τόμ. I σ. 679.

3. Denzinger, Encheiridion Paragraphe 456.

4. Lord Acton, History of Freedom σ. 420.

ιστικὸν νὰ μὴ περιπίπτῃ τις εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Οὐδὲ πρέπει νὰ ἔχῃ τις πεποίτησιν εἰς ἑαυτόν, διότι ὁ ἄνθρωπος, καὶ διὸ ὁ νέος, εἶνε ἀσθενὴς καὶ ἐδολισθος καὶ δύναιται εὐκόλως νὰ περιπέσῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν. ὡς εἰς παιδίον. «Ἡ νεότης», λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος, «πελάγει προσέοικε μαινομένῳ, κυμάτων ἀγρίων καὶ πνευμάτων γέμοντι πονηρῶν» ἢ δὲ πολὺ ὥσπερ εἰς λιμένα ἀκούμενον τὰς τῶν νεηρακῶτων ὁρμίζει ψυχὰς, παρέχουσα τῇ παρὰ τῆς ἡλικίας ἐντροφάν ἀσφαλείαν (Λόγος Α').

Ἀσεβεῖς ἢ ἀνῆθικοι λόγοι παρασύρουν πολλάκις εἰς τὴν ἁμαρτίαν· ἐξάπτουν τὴν φαντασίαν καὶ διαζωγραφίζουν τὰ ἀνῆθικα, ὡς ἡδέα καὶ εὐφρόσυνα, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ τέλος αὐτῶν εἶνε ἄθλιον καὶ ἐλεεινόν. «Υἱέ, μὴ σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσεβεῖς, μηδὲ βουληθῆς, εἰς τὰς παρακαλέσασί σε» (Παροιμ. α', 10). Ἡμάρτησας καὶ περιέπεσας εἰς τὴν ἁμαρτίαν· Ἐγέρθητι καὶ μετανόησον καὶ ἐπικαλέσθητι θερμῶς τὸν Κύριον. Θὰ νικήσῃς, διότι θὰ σε ἐνισχύσῃ καὶ ἐνδυναμώσῃ ὁ Κύριος. Ἀλλὰ πρόσεχε νὰ μὴ ἐπανέλθῃς καὶ αὐθις εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἁμαρτίας. «Ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἀπέλθῃς, μηδὲ ζητήσῃς ὁδοὺς παρανόμων» (δ', 14).

Πρὸς σωφροσύνην καὶ ἀγνότητα ἀπαιτεῖται ν' ἀπέχῃ ὁ χριστιανὸς ἀπὸ καταχρήσεων, τῆς ὀκνηρίας καὶ ἀργίας, προσέχων πάντοτε ἑαυτῷ. «Προσέχετε δ' ἑαυτοῖς, μὴ ποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κοιλίᾳ καὶ μέθῃ» (Λουκ. κα', 34). «Ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἐριδι καὶ ζήλῳ» (Ρωμ. ιγ', 13-14). Οὕτω θὰ τηρηθοῦν καὶ τὰ σώματα ἐν σωφροσύνῃ καὶ ἀγνότητι· «τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίαν». Ἡ πολυφαγία καὶ κοιλυποσία καὶ μέθη διαφθείρουν τὸ σῶμα καὶ καταστρέφουν, ρίπτουν εἰς ἁμαρτίας καὶ κακὰς πράξεις. Ἡ ἔλλογος νηστεία ὠφελεῖ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς καὶ ἀναπτέρωνει τὸ φρόνημα καὶ ἐξαγνίζει. «Παῖδας ἱατρῶν περὶ τούτων ἐρώτησον, λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος, καὶ αὐτοὶ ταῦτα σαφέστερον ἐροῦσιν, οἳ τὴν μὲν ἔνδειαν μητέρα τῆς ὑγιείας καλοῦσι, τὰς δὲ ποταλγίας καὶ καρηβαρίας καὶ ἀποπληξίας καὶ φθόνην καὶ ὕδρον καὶ φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα καὶ μυρίων ἐτέρων νοσημάτων χειμάρορας, ἀπὸ τῆς τρυφῆς καὶ ἀδηφαγίας ἐξίεναι φασίν, ὥσπερ ἀπὸ τινος πονηροτάτης πηγῆς πονηροὺς ῥύακας καὶ τῇ τοῦ σώματος ὕδαξιν καὶ τῇ τῆς ψυχῆς σωφροσύνῃ θερμαινομένους» (Ὁμιλ. περὶ Νηστείας). Ἄνευ τῆς νηστείας καὶ προσευχῆς καὶ μάλιστα τῆς θερμῆς προσευχῆς καὶ μελέτης τοῦ θείου νόμου εἶνε ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ τις ἐν

τῇ σωφροσύνῃ καὶ ἀγνότητι.

Ἐπειτα ἂς ἔχῃ ὁ χριστιανὸς ὑπ' ὄψιν ὅτι «ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ» (Α' Ἰωάν. β', 7) καὶ ὅτι ἡ ζωὴ σήμερον ἢ αὔριον συντρίβεται. Βλέπεις τὰ ἀνῆθικα ὅποια σήμερον θάλλουν καὶ χλοαίνουν καὶ δεικνύουν τὸν πλοῦτόν των; αὔριον καταλείπονται γυμνά καὶ ξηρά, διότι πᾶς ἄνθρωπος «ὥσει χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ καὶ ὥσει ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει» (Ψαλμ. ρβ'). Ἀλλὰ καὶ πόσον διαρκεῖ ἡ ἁμαρτία; Ὅσον χρόνον ἡ ζωὴ τοῦ λύχνου λάμπει, τόσον διαρκεῖ καὶ ἡ εὐχαρίστησις τῶν τεκνῶν καὶ ἡδαιῶν τοῦ κόσμου ἡδονῶν. Τὸ δὲ σπουδαίον, μετὰ τὴν διαπραξίν τῆς ἁμαρτίας ὁ εἰς αὐτὴν περιπεσὼν αἰσθάνεται λύπην καὶ ὀδύνην καὶ ταραχὴν καὶ φόβον καὶ ἀπελπισίαν. «Μετὰ γὰρ τὴν πράξιν τῆς ἁμαρτίας ἔγνω τῆς ἁμαρτίας τὸ δαιμόνιον· καὶ γὰρ τοιοῦτον ἡ ἁμαρτία μετὰ τὸ τεχθῆναι πλήρης, τότε τὰς ὁδύνας ἐγείρει τῇ τεκούσῃ ψυχῇ», λέγει ὁ αὐτὸς Ἱερὸς Χρυσόστομος.

Τελευταῖον ὁ χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ λησιμονῇ ὅτι εὐρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι καὶ αἱ μυστικαὶ πράξεις καὶ αὐτοὶ οἱ λογισμοὶ εἶνε Αὐτῷ γνωστοί. «Αὐτὸς γὰρ ὁρατὴς ἔστιν ἔργων ἀνθρώπων, λέληθε δὲ αὐτόν οὐδὲν ὧν πράσσουσιν· οὐδὲ ἔστι τόπος, οὐδὲ σκία θανάτου τοῦ κρυβῆναι τοὺς ποιούντας τὰ ἄνομα» (Ἰωβ λδ', 21—22). Ἡ σκέψις αὕτη θὰ προφυλάτῃ ἀπὸ τῆς κρυφίας ἁμαρτίας, ὅσας δὲ ἔρχονται πειρασμοί, θὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος ὑπ' ὄψιν τὸ τοῦ Ἰωσήφ· «Καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τὸ μέγα τοῦτο, καὶ ἁμαρτήσω ἐναντίον τοῦ Θεοῦ;» (Γεν. λθ', 9).

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο φάρμακον κατὰ τῆς ἀκολασίας. Καὶ εἶνε τοῦτο τὸ τοῦ νομίμου καὶ χριστιανικοῦ γάμου. Ὄταν τὸ ἱερὸν μυστήριον τοῦ γάμου γείνη ἐν φόβῳ Θεοῦ, τότε ὑπάρχει βεβαιότης ὅτι θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ μυστήριον τοῦ γάμου διατηρεῖ αὐτὸν ἀθῶον· γλυκαίνει τὰς μερίμνας τῆς ζωῆς καὶ προμηθεύει παρηγορίαν καὶ εὐημερίαν, διότι παρακινεῖ καὶ ἐνισχύει ἐν τῇ φιλοπονίᾳ καὶ σωφροσύνῃ καθιστᾷ ἐπιμελῆ ἐν τῷ ἐπαγγέλματι καὶ ἀπαλλάσσει ἀπὸ τῶν ἀνιερῶν ἐπιθυμιῶν καὶ κακιῶν καὶ δαπανῶν ἁμαρτωλῶν, αἵτινες καταστρέφουν καὶ σκορπίζουν τὴν περιουσίαν. Μηδὲ τις ἔχῃ ἀμφιβολίαν ὅτι ὁ Θεὸς «ὁ διατρέφων τοὺς κόρακας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν» εὐλογῇ τὸν οἶκον τοῦ οὕτω σωφρόνως καὶ εὐσεβῶς ἐργαζομένου. Ἄλλως τε προτιμότερον εἶνε νὰ ζῶμεν ἐν πτωχείᾳ παρὰ νὰ ἔχωμεν ἄφθονα τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ νὰ χάσωμεν τὴν ἀθάνατον ψυχὴν μας δι' ἣν «Χριστὸς ἀπέθανεν».

Ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀγνότης τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς εἶνε βάσις πάσης ἀρετῆς. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀποστολος Παῦλος γράφει πρὸς Τίτον «Τοῖς νέοις πᾶσι παράγγελλε σωφρονεῖν» (β', 7). Ἐμπροσθεν κυρίως τῆς ἀκάκου νεότητος ἐξαπλώνουν εὐρύχωρον πεδιάδα αἱ ἀπατηλαὶ ἐλπίδες καὶ παρίσταται πανταχόθεν ἡ ἡδονὴ προσφέρονσα ψευδεῖς στεφάνους καὶ διασπείρουσα εἰς τὰ βήματα αὐτῆς ἀπαλώτατα ἄνθη διὰ τὴν ἀποτρέψῃ τὸν νέον ἀπὸ τοῦ ἐνδοξοῦ σταδίου τῶν πόνων καὶ νὰ κατακρημνίσῃ αὐτὸν εἰς τῆς δυστυχίας τὰ βόθρη. Ἄλλ' ἡ σωφροσύνη εἶνε τὸ «ταμεῖον τῶν ἀρετῶν». Ταύτην πρέπει νὰ κρατῇ πᾶς χριστιανὸς ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ταπεινότητι, διότι αὕτη φέρει τὴν εὐτυχίαν ἐν τε τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι βίῳ. Διὰ τοῦτο, ὦ χριστιανέ, «Πρόσεχε σεαυτῷ», μὴ τε τοῖς θνητοῖς ὡς αἰδίοις ἐναπομείνης, μὴ τε τῶν αἰδίων ὡς παρερχομένων καταφρονήσης, — λέγομεν μετὰ τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλεῖου. «Ὑπερόρα σαρκός, πρῶτον γὰρ ἐπιμύλου ψυχῆς, πρῶτον γὰρ ἀθανάτου. Ἐπίστηθι μετὰ πάσης ἀκριβείας σεαυτῷ, ἵνα εἰδῇς διανέμειν ἑκάτερω τὸ πρόσφορον. σαρκὶ μὲν διατροφὰς καὶ σκεπάσματα. ψυχῇ δὲ δόγματα εὐσεβείας, ἀγωγὴν ἀστείαν ἀρετῆς ἀσκήσιν, παιδῶν ἐπανόρθωσιν· μὴτε ὑπερπιάσῃς τὸ σῶμα, μὴτε περὶ τὸν ὄχθον τῶν παιδῶν ἐσπουδαῖς».

† Ο ΓΟΥΡΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ

Β'.

[5]

ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ Ι. ΚΑΝΟΝΑΣ

β) Ὁ συνοδικὸς παράγων

Ἄλλ' ὡς ἤδη εἰπομεν, οἱ πόθοι τοῦ ἐκκλησ. πληρώματος ἐγίνοντο ἀναντιρρήτως δεκτοί, μόνον ἔφ' ὅσον δὲν προσέκρουον πρὸς τὰ καλῶς ἐννοούμενα ἐκκλησιαστικὰ συμφέροντα. Ἐντεῦθεν παρουσιάζεται ἰσοστάσις ἢ καὶ ὑπερκαίμενος τοῦ λαϊκοῦ παράγοντος ὁ συνοδικὸς παράγων, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ὁποίου ἡ κίνησις τοῦ λαϊκοῦ ἢ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὸν κυβερνητικοῦ παράγοντος μόνον πράξιμοι πῆματα, εἰς αὐτὰ τὰ ὅρια τοῦ σχίσματος ἐγγίζοντι ἢ καὶ εἰσβάλλοντα, δύναται νὰ δημιουργήσῃ. Ὁ συνοδικὸς παράγων διὰ τοῦτο παρουσιάζεται ἀνάγκη ἀποθροῦν, κανονίζων καὶ ἐπεγκρίνων τὰς κινήσεις τοῦ λαϊκοῦ παράγοντος. Τοῦτο δ' ἐμφαίνεται σαφῶς ἐν αὐτῇ τῇ ἐνασχίσει τῶν αὐτοκρατ. δικαιωμάτων κατὰ τὰς ἐκάστοτε διαορθμίσεις τῆς ἐκκλ. διοικήσεως, καὶ δὴ ἐν τῷ προβιβασμῷ ἐπισκοπῶν εἰς μητροπόλεις. Εἶνε ἀληθές, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Βυζαντινῆς παρακμῆς παρουσιάζονται περιπτώσεις, καθ' ὅς τοῦ

αὐτοκράτορος ἢ ἀποφασίς ἐξουδετεροῦ πάντα ἄλλων παράγοντα. Τοῦτο διωκτικῶς ἀποτελεῖ ἐπέρβασιν, καθ' ἣν ἀντέδρασεν ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν ὁποίαν ἀπεκήρυξαν καὶ αὐτοὶ οἱ εὐσεβεστάτοι καὶ συνετώτεροι τῶν αὐτοκρατόρων. Οὕτω ἐν τῇ μνημονευθείσῃ περιπτώσει τοῦ Μητροπολίτου Τύρου ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, οἵτινες κατ' ἐντολὴν τοῦ αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ ἐνηγοῦν, πρόκειται λαμπρὸν μνημεῖον διαγράφον σαφῶς τὰ ὅρια τῶν αὐτοκρατορικῶν δικαιωμάτων. Τὸ αὐτοκρατ. θέσπισμα («πραγματικὰ») ἀνακαλεῖται καὶ ἀκυροῦται, μολοντοὶ ἀπεδείχθη, ὅτι τοῦτο ἔχει ἐκδοθῇ συνανούσης καὶ τῆς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐκκλησιαστικῇ συνόδου ἐπὶ τὴν προεδρείαν τοῦ Κων/νέως Ἀνατολίου καὶ τοῦ Ἀντιοχείας Μαξίμου. Τοῦτο ὑπῆρξε σύμφωνον πρὸς παλαιότεραν διάταξιν περιωθεύσαν ἐν τοῖς Βασιλικαῖς καθ' ἣν «τὸν ἀφαιρούμενον πόλεως οἰασθήποτε πάλαι οὐσης ἢ νῦν πολιθεύσης τὸ τῆς ἰδικῆς ἐπισκοπῆς δίκαιον ἢ ἕτερον προνόμιον, καὶ ἀπὸ βασιλικῆς ἀντιγραφῆς ἢ ἐπιτροπῆς, αἱμοὶ καὶ δεσμεύει ἢ διάταξις ἀκυροῦσα καὶ τὴν ἐγγελοῦσιν»¹. Σύμφωνος ὑπῆρξε καὶ ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅστις διαορθμίσας τὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους οὐδέν, ὡς εἶδομεν, ἐκκλησιαστικῶς ἐκαίνισεν ἐν ταῖς διαορθμισθείσαις ἐπαρχίαις, προκειμένου δὲ περὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς πατριδὸς αὐτοῦ Ἰουστινιανῆς πράττει τοῦτο «κατὰ τὰ ὁρισθέντα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πάπα Βυγίλλου». Καὶ ἐν τῇ μετέπειτα δὲ πράξει προκειμένου περὶ προβιβασμοῦ μητροπόλεων νομοθετεῖται ὑπὸ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ «μὴ ἄλλως καταστρωννύειν τὸ παρ' οἰουμένην προκομιζόμενον πειτάνιον χάριν προεδρίας τῆς οἰασθῆναι ἐκκλησίας, μηδὲ τὸν προεστώτα αὐτοῖς τοῖς ἀρχιεπισκόποις ἢ τοῖς μητροπολίταις συγκαταλέγεσθαι, εἰ μὴ ὁ πατριάρχης περὶ τούτου ἀνεγκύβῃ τῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ καὶ τὰ περὶ τῶν θείων κανόνων ἢ ἀδιδάξας, μάθῃ ὡς κατὰ τὸ ἐφευρόμενον οἰκοῦν ὁ βασιλεὺς ἐξ εὐλόγου προφάσεως τῇ ἐκκλησίᾳ τὴν τιμὴν ἐχαρίσται»². Ἐντεῦθεν καὶ ἔχομεν πράξεις πατριάρχων ἐπικυρώσας τοιαύτας ἀποφάσεις αὐτοκρατόρων διὰ χρυσοβούλλων καὶ χρυσαιγμάτων, καίπερ μετὰ τοιαύτην συνεννόησιν ἐκδιδομένων. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ἐκκλ. ἀρχὴ εἰσηγεῖτο τὴν ὑποθεσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐπηρεολοῦται ἢ ἐκδοσις αὐτοκράτος χρυσοβούλλων καὶ τούτῳ εἰπεται ἡ ἐκδοσις πράξεως ἐκκλησ. ἐπικυρώσεως τῶ χρυσοβούλλων³. Οὕτω τὰ δίκαια τοῦ συνοδικοῦ παράγοντος διαφυλάχθησαν

1. Βασιλικῶν βιβλ. Γ'. τίτλ. Α. κεφ. γ'. ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 39.

2. Ἴδε παρὰ Βαλααμῶν ἐν ἐρμηνείᾳ τοῦ ΛΗ τῆς ἐν Τρούλλῳ, Ράλλη καὶ Ποτλῇ ἐνθ' ἄνωτ. Β, 394.

3. Προβλ. Acta Patr. ἐνθ' ἄνωτ. Α, 93—95 καὶ 228—230. Ὡσαύτως ἐν τῇ ἐκ νέου παραγωγῇ τοῦ Γαλλίτζης ὑπὸ τὸν Κιέβου, τὰ παρὰ τοῦ ὁηγὸς πάσης: Ρωσίας ἀποσταλέντα γράμματα «συνοδικῶς ἡμῖν εἰς ἐπήκουον ἀνεγνώσθησαν». γνομιθέντος δὲ τοῦ πράγματος τῷ ἐνθὲν κρατεῖ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐξ ἡμῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς ἐκδοῦσας καὶ θείας συνόδου ἐξεδόθη αὐτοκρατορικὸν χρυσοβούλλον, δι' οὗ κατεκυρώθη ἡ ἀπόφασις τοῦ Γαλλίτζης ὑπὸ τοῦ Κιέβου, καὶ ἀκολούθως κατεστρώθη καὶ ὑπεγράφη πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ πράξει (Acta Patr. Α', 207 καὶ ἐξῆς).

ἀνέραν, ὡς πραξικοπήματα δ' ἐξακρηγόστησαν αἱ ἐν τοῖς τελευταίοις καιροῖς ὑπὸ τῶν οἰκείων κυβερνήσεων καὶ ἐπαρχιακῶν συνόδων, μὴ συμμετέχοντος τοῦ κυριάρχου ἐκκλησι. κέντρου, ἀνακηρύττει τοῦ αὐτοκεφάλου τῶν ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ρουμανίας, εἰς σχίσμα δὲ κατέβησαν αἱ συναφείς ἀποστάσεις τῶν Βουλγαρικῶν.

Πρώτη δ' ἐκδηλουμένη ἐνέργεια τοῦ συνοδικοῦ παράγοντος πρὸς χειραφέτησιν ἐκκλησίας αὐτῆς εἶνα ἡ ἐν ἐπισήμῳ πράξει διατύπωσις τῆς εὐχῆς καὶ ἐκθέσεως τῶν λόγων τῶν ὑπαγορευόντων τὴν χειραφέτησιν ἀπὸ μέρους τῶν ἐπισκόπων τῆς αὐτονομηθευμένης περιφερείας. Ὁ μνημονευθεὶς ΚΗ' κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ὅστις εἶνε αὐτοῦσις ὁ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιατικῆς διοικήσεως ὑπογεγραμμένος τόμος, ἀποτελεῖ παλαιότατον καὶ ἐπιστημότατον μνημεῖον μαρτυροῦν περὶ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας. Μετὰ τὰ περὶ λαϊκοῦ παράγοντος λεχθέντα ἐννοεῖται, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀναφορά τῶν ὑπὸ αὐτονόμου ἐπισκόπων, ἐὰν μὴ ἐκφράξῃ σύμφωνα καὶ τὸν πόθον τῶν ὧν οὗτοι προΐστανται ποιμνίων, ἀποτελεῖ ἔγγραφον ἰδιωτικόν, ἀμοῖρον σοβαρότητος. Ἐντεῦθεν ἡ τοιαύτη ἐπίσημος πράξις τῶν αὐτομ-

1. Οὕτω ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ρωσίας ἀνατρέπει ὡς ἐξῆς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Κούζα: «Τὸ πατριαρχεῖον ἐν Ρωσίᾳ συνέστη οὐχὶ δι' ἀπλῆς αὐθαρεσίας τοῦ Μ. Δουκὸς, οὐδὲ διὰ πολιτικοῦ νόμου, ὡς φέρεται ἡ Μολδοβλαχικὴ Κυβέρνησις πρὸς τὴν ἱεραρχίαν, ἀλλὰ συνέστη κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἀνατολικῆς ἱεραρχίας. Ἡ δὲ σύνοδος πασῶν τῶν Ρωσίων συνέστη τῇ εὐλογίᾳ τῶν τῆς ἀνατολῆς πατριαρχῶν... Οὐδὲ τὸ παράδειγμα τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος χρησιμεύει πρὸς δικαιολογίαν τῶν πράξεων τῆς σημερινῆς Μολδοβλαχικῆς κυβερνήσεως. Τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον δι' ἰδίαν αἰτίαν ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον ἵνα ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ ἡ ἀνεξάρτητος ἡ ὅσον οἷον τε ἦτον ἐξηρημένη ἐκ τοῦ Οἴκου. Πατριαρχοῦ. Διὰ τὰ αὐτὰ εἰ καὶ μὴ παρὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν, πρὸς σύστασιν ἰδίας συνόδου τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἐξητήθη τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Οἴκ. Πατριαρχοῦ καὶ ἡ συναίνεσις τῆς συνόδου πασῶν τῶν Ρωσίων καὶ οὕτως ἡ Σύνοδος τῆς Ἑκκλησίας τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἔτυχε νομίμου ἐκκλησι. ὑπάρξεως... Ὁ Μ. Πέτρος ἐξητήσατο τὴν εὐλογίαν τῶν πατριαρχῶν ἡ δὲ Μολδοβλαχικὴ κυβέρνησις, οὐδ' ἀπετάθη ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν Οἶκον. Πατριαρχῶν». (Κ. Δελικάνη καὶ ἑξῆς. Παράλογοι ἀξιώσεις σελ. 47).

2. Ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν Βουλγαρικῶν ἐνεργειῶν ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ρωσίας διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Ἀπριλίου 1869 ἐγγράφου αὐτῆς ἀπηθύνει τὰς κατωτέρω συμβουλὰς: «Κατὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὁ Οἶκος. Πατριαρχῆς ἐστὶν ὁ νόμιμος ποιμέναρχης πάντων τῶν ἐν τῇ πνευματικῇ αὐτοῦ ποίμνῃ ὀρθοδόξων Βουλγαρικῶν, κέκτηται δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀδιαφιλονέητα ἱεραρχικὰ δικαιώματα. Ὁθεν ἐὰν οἱ Βούλγαροι θέλωσιν, ὅπως ὁ Οἶκος. Πατριαρχῆς ποιῇ αὐτοῖς τοιαύτη ἢ τοιαύτη παραχώρησις καὶ παραιτήθη ὡς πρὸς αὐτοὺς τινῶν ἢ καὶ πάντων τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, δύνανται οὗτοι καὶ ὀφείλουσι μόνον τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα περὶ τούτου νὰ ἰκετεύσωσι... ἀλλ' ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Α. Παναγιότητος καὶ παρὰ τὴν θέλησιν Αὐτῆς, οἱ Βούλγαροι οὐδόλως δικαιούνται, ἵνα λάβωσιν ἢ ἀρπάσωσι παρ' Αὐτῆς, ὅ,τι ἐπιδιώκουσι, πολλῶ δ' ἔλαττον δικαιούνται ἐντελῶς μὲν ἵνα παραιτηθῶσι τῆς ἐκκλησι. ἐξαρτήσεως ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου αὐτῶν Ποιμεναρχοῦ, οἰκειοθελῶς δὲ ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, ὅπερ ἂν ᾖ ἡν σχίσμα, οἱ δὲ Βούλγαροι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστ. κανόνας ἀναποφεύτως ἐθεωροῦντο ἂν σχισματικοί». (Κ. Δελικάνη Παράλογοι ἀξιώσεις τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρτίας σελ. 45).

τῶν τὴν αὐτονόμησιν ἐπισκόπων ἀπὸ μακροῦ ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ συνοδεύηται εἴτε ὑπὸ ἐγγράφων ἀναφορῶν καὶ τῶν χριστιανῶν τῆς αὐτονομηθευμένης ἐπαρχίας, εἴτε ὑπὸ διαβημάτων τῆς ὑπὸ τὴν ἐπίσημον προστασίαν αὐτῆς ἀναλαβούσης τῆς ἐκκλησιᾶς τῆς περιφερείας ταύτης χριστιανικῆς κυβερνήσεως ὡς ἐκπροσωπούσης τῶν εὐσεβῆ λαόν. Οἰκοθεν ἐννοεῖται, δι, ἐφ' ὅσον χωρεῖ ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἐν ἡ Κυβερνήσεως ἐκπροσωπῆ τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ—καὶ τοιαύτη χωρεῖ μάλιστα ἐπὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ κηδεμὼν κυβερνήσεως τυγχάνει ἀλλοδόξου, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἀλλόπιστος—τὸ πρὸς ὃ ἀπευθύνονται αἱ ἀναφοραὶ ἐκκλ. κέντρον ὀφείλει νὰ προκαλέσῃ, δι' ὃν διατίθεται μέσων, τὴν διαδήλωσιν τῶν πραγματικῶν αἰσθημάτων τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ. Ὁρθῶς διὰ τοῦτο ἐπ' ἐσχάτων τὸ Οἶκον. Πατριαρχεῖον προκειμένου λόγου περὶ αὐτονομήσεως τῶν ἐν Δωδεκανήσοις ἐκκλησιῶν, δὲν ἠρκέσθη οὔτε εἰς τὴν διὰ τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου ἐκφρασθεῖσιν τῶν κατὰ τὰς ἐκκλησίας ταύτας Μητροπολιτῶν εὐχήν, οὔτε εἰς τὰ διαβήματα τῆς ἀλλοδόξου Ἱταλικῆς κυβερνήσεως, πρὸς ἣν καὶ ἄλλοθεν ἐπῆρχον τεκμήρια, ὅτι εὐρίσκοντο ἐν διαστάσει τὰ πραγματικὰ αἰσθήματα τῶν Δωδεκανησιῶν, ἤξισσε δὲ τὴν δι' εἰδους τινὸς δημοψηφίσματος ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖον διεξαχθεσμένου διαδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων τούτων.

Συνοδικὸς παράγων ἀρμόδιος ν' ἀποφανθῇ **πρώτος** ἐπὶ τῶν πρὸς χειραφέτησιν διαβημάτων τυγχάνει ἄνευ τελικῶς ἡ σύνοδος τοῦ κέντρου, ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται αἱ τὸ αὐτοκεφάλον ἢ τὸ αὐτόνομον αἰτούμεναι ἐπισκοπαί. Ὁ λόγος δ' εἶνε προφανής, ἐφ' ὅσον ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἐκκλησιαστικῇ περιφερείᾳ δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσι δύο μητροπολίται Πρῶτοι καὶ δύο συνοδικοὶ ἐξουσίαι, ἀλλ' «ἐνα μητροπολιτὴν ἐπίσκοπον εἶναι τὸν ἐν ταῖς χειροτονίαις τῶν κατὰ πόλιν ἐκάστης ἐπαρχίας τὸ κύρος ἔχοντα», «τοὺς δ' ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ **μηδὲν** τι πρᾶττειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης».

Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀρμόδιος νὰ δεχθῇ τὰς πρῶτας πρὸς χειραφέτησιν αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ πρῶτος ν' ἀποφανθῇ εἶνε ἡ σύνοδος ἡ περὶ τὸν Πρῶτον. ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται αἱ χειραφετούμεναι ἐπαρχίαι, ὁ τελικῶς καὶ ὀριστικῶς περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου ἢ αὐτονόμου ἀποφαινόμενος εἶνε ἡ γενικωτέρα σύνοδος, ἐν ἣ πᾶσαι ἀντιπροσωπεύονται αἱ ἐκκλησίαι, καὶ δι' ἡ Οἶκος. Σύνοδος. Οὕτω, ὡς ἤδη ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, κατὰ

1. Ἐν ταῖς συγχρόνοις περιπτώσεσι τῆς αὐτονομήσεως τῶν ἐκκλησιῶν Φιλλανδίας καὶ Ἑσθονίας, οἱ σχετικοὶ Τόμοι ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖου, πρὸς ὃ ἀπηθύνθησαν, νομίμως καὶ κανονικῶς ἐκπροσωπούμενοι, οἱ πιστοὶ τῶν ἐκκλησιῶν τούτων. τὴν πρὸς αὐτὸ δὲ προσφυγὴν ταύτην δεξάμενον τὸ Πατριαρχεῖον ὡς διαπεπιστευμένον «κανονικῶς τὴν φροντίδα τῶν διὰ καιρικὰς περιστάσεις ποιμαντορικῆς προνοίας ἐστερημένων ἁγίων Ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, ἐπευλογεῖ «τὸ **ἤδη παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριαρχοῦ Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Τυχωνος** ἀπονεμηθὲν» ταῖς ἐκκλησίαις ταύταις «αὐτόνομον» (Ἰδε Τόμους ἐν Ἑκκλησι. Ἀληθείᾳ 7, 14 Ἰουλίου, 11 Ἀυγούστου 1923).

2. Πράξις τετάρτη τῆς ἐν Χαλκηδόνι, Mansi, 7, 88 καὶ ἑξῆς. Κανὼν IB τῆς αὐτῆς. Κανὼν ἀποστολικὸς ΑΔ.

τὴν πραξικοπηματικὴν ἀνακλήρουσιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰπὲκ εἰς πατριάρχην συμπάριστανται ἐν συνόδῳ καὶ οἱ πατριάρχαι Τυρνόβου καὶ Ἀχριδῶν. Ὡσαύτως οὐ μόνον ἡ ἀνακλήρις τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῆς τοῦτο διαδεξιμένης Ἱ. Συνόδου γίνεται διὰ πράξεως τῶν πατριαρχῶν τῆς ἀνατολῆς, καθὼς καὶ τὴν ἀναγνώρισιν αὐτῆς ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ζητεῖ οὐ μόνον ἐκ τοῦ τέως αὐτῆς Πρώτου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Ρωσικῆς συνόδου, ὥς τονίζεται ἐν τῇ ἀνωτέρῳ παρτεθείσῃ ἐπιστολῇ τῆς Ρωσικῆς συνόδου ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἐπερβασιῶν τοῦ ἡγεμόνος Κουζα. Πολλῶ δ' ἀρχαιότερον τῶν συγχρόνων τούτων περιστάσεων βλέπομεν, ὅτι κατὰ τὸν ἸΖ κανόνα τῆς ἐν Κερθαγένῃ συνόδου εἰς τὴν Μανριτανίαν ἐπετράπη νὰ ἔχῃ ἴδιον πρωτεύοντα «συναινέσει πάντων τῶν πρωτευόντων τῶν Ἀφρικανῶν ἐπαρχιῶν», ἐκφρασθεῖσα ἐν συνόδῳ. Ὡς αὐτὸς βλέπομεν, ὅτι τὴν ἐξ ἔθους παλαιοῦ ἐπιβληθεῖσαν διαρρυθμίσιν εἰς ἐπὶ μέρος ἐπαρχίας ἐπικυροῖ καὶ κατασφαλίζει ἡ Α'. Οἰκουμ. Σύνοδος δια τοῦ ἐκτου κανόνος αὐτῆς, μετέπειτα δὲ καὶ ἡ Β. Οἰκουμ. διὰ τοῦ δευτέρου κανόνος αὐτῆς καθορίζει τὸ αὐτοκέφαλον τῶν κατὰ τὴν Ἀσιανὴν καὶ Ποντικὴν καὶ Θρακικὴν διοίκησιν ἐξάρχων ἡ Γ'. Οἰκουμ. διακρίνεται τελεσιδικῶς τὴν μεταξὺ τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων διαφορὰν κατασφαλίζει τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ ἡ Δ'. Οἰκουμ. διαρρυθμίζονσα ἐκ νέου τὰς εἰς αἱ ἀναφέρεται ὁ Β' κανὼν τῆς Β'. Οἰκουμ. περιφερείας ἐξαρχίας τοῦ τῆς Ἀσιανῆς καὶ Ποντικῆς καὶ Θρακικῆς διοικήσεως ἐκ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῶν ὁρίων διαμφισβητήσῃ, τῇ μεταξὺ τοῦ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἐγεγνηθείσῃ, τὴν τελικὴν καὶ ὁριστικὴν ἀπόφασιν ἐκδίδει ἡ Δ'. Οἰκουμ., βεβαιώσα καὶ κατασφαλίζονσα τὸ ἀμετάθετον τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας. Τελὸς καὶ ἡ Πενθέκτη ἐπασχολεῖται μὲ τὰ ζητήματα τῶν αὐτοκεφάλων διὰ νὰ παρουσιάσῃται οὕτω, ὅτι μέχρις οὐ τὰ κατὰ τὰς αὐτοκεφάλους ὁδηγησάμενοι τελικῶς, αἱ Οἰκουμενικαὶ σύνοδοι πάντα δὲν ἔπαυσαν νὰ θεωρῶσιν ἔξω τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν τὴν ἐπὶ τῶν αὐτοκεφάλων τούτων κρίσιν, ἀπόφασιν καὶ ἐπικύρωσιν. Διὰ τῆς τοιαύτης δὲ τῶν Οἰκουμ. Συνόδων ἀποφάνσεως τὸ αὐτοκέφαλον, ὑπὲρ οὗ αὐταὶ ἀπεφάνοντο, **κατασφαλίζεται ἐδραίως** ὥς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι αὐτοκέφαλοι ἐκκλησιαὶ μὴ τυχοῦσαι τῆς τοιαύτης ἐπικυρώσεως καὶ κατασφαλίσεως κατηγορήθησαν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ καταλύθησαν (Κερθαγένης Λουγδόων, Μεδιολάνων, Πρώτης Ἰουστινιανῆς, Ἀχριδῶν, Τυρνόβου, Ἰπεκίου κ.λ.), ἐνῶ τοὺν αὐτὸν αὐτοκέφαλοι τυχοῦσαι τῆς ἀναγνώσεως ταύτης, καίπερ εἰς δεινὰς ἐμπειροῦσαι περιστάσεις ἢ καὶ παρακμάσαι, παρέμειναν καὶ κατ' ὀλίγον ἀνέζησαν (ὁ ἐκπατρισμός τῶν Κυπρίων καὶ ἡ κατὰ τὸν ΛΘ κανόνα τῆς Πενθέκτης ὑπαγωγὴ τοῦ Κυζίκου καὶ τῆς Ἑλλησποντιῶν ἐπαρχίας εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Κυπρίων νήσου πατριαρχεῖα Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων).

Ἡ τοιαύτη δ' ἄλλως τε τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἀπόφασιν παρουσιάζεται καὶ ὥς ἀπαραίτητος καὶ

διὰ τὴν περίπτωσιν ἀσυμβιβάστου διαφωνίας μεταξὺ τῶν ζητούντων τὴν χειραφέτησιν καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου αὐτῶν ὀφειλομένης εἴτε εἰς ἀλόγους καὶ ὑπερβολικάς, εἰς ἀποστασίας ἀγούσας, ἀξιώσεις τῶν χειραφετημένων, εἴτε καὶ εἰς αὐθαιρέτους συγκεντρωτικὰς τάσεις τῆς ἐξ ἧς οὐοὶ ἀποσπῶνται μητρός Ἑπαιτούτων περιπτώσεων ἢ πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέλευσις ἀποτελεῖ τὸν μόνον ἔγκυρον καὶ ἀθροιστικὸν παράγοντα, τὸν κατασφαλίζοντα τὴν εἰρήνην καὶ προλαμβάνοντα πᾶσαν ἀδικίαν Ὁρθῶς διὰ τοῦτο τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ μὲν τῆς Μολδοβλαχικῆς διαφορᾶς ἀπνηθύνθη καὶ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτοκεφάλους γνωστοποιεῖν τὰ κατ' αὐτήν, ἐπὶ δὲ τῆς Βουλγαρικῆς συνεκάλεσε σύνοδον οἰκουμενικὴν ἢ γενικὴν, μόνην ἀρμοδίαν νὰ κρίνῃ ἐπὶ ταύτῃ.

Συμπεράσματα.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν σχέσει πρὸς τοὺς παράγοντας τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου συνάγεται, ὅτι

1) Ὁ λαϊκὸς παράγων, ὁ ἐν τῇ πρὸς ἀνακηρύξειν αὐτοκεφάλου τινος συμμετέχων, τυγχάνει αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐκκλησιαστικὸν πλήρωμα Ἡ διαδήλωσις τῶν πόθων καὶ διαθέσεων τοῦ πληρώματος τούτου, σοβαρὸν ἀποτελοῦσα παράγοντα ἐν τῇ χειραφετήσει ἐκκλησίας τινός, δέον τοῦντεῦθεν νὰ ἐπιζητήται καὶ δι' ὧν ἡ ἐκκλησία διαθέτει μέσων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει, ὅτι οὐ μόνον φερόμεθα πρὸς χωρισμὸν ἐκκλησίας καὶ κράτους, ἀλλὰ καὶ ὅτι παρὰ τοῖς συνταγματικῶς κυβερνωμένοι λαοὺς αἱ ἐνορίαι καὶ αἱ ἐπισκοπαὶ ἐξελλίσσονται ὅλον ἐν εἰς νομικὰ καὶ αὐτοτελῆ πρόσωπα, καὶ διὰ τῆς παρὰ πᾶσι τῇ συνταγματικοῖς πολιτεύμασι ἐπιδιωκομένης ἀποκειρώσεως φυσικὸν εἶνε νὰ παρέχεται καὶ ἡ αὐτοδιοίκησις εἰς τὰς κατὰ τὰ διάφορα κράτη ἐκκλησίας Ἀλλως τε αἱ πρὸς καθαρὴν κοσμικοῦς σκοποῦν καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ προσηκούοντος πολιτισμοῦ ἀποβλέπουσαι κυβερνήσεις δὲν δύνανται μετα τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ν' ἀντιπροσωπεύωσι τοὺς λαοὺς, μεθ' ὧν ἄλλοτε ὁ θεῖος δικαίω βεβαιώσων αὐτοκράτωρ, ὁ πρὸς τὸν αὐτὸν καὶ ἡ ἐκκλησία ἀποβλέπων σκοπὸν διὰ τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

2) Τοῦ αὐτοκεφάλου, ὡς εἴρηται, κατασφαλιζομένου τελικῶς καὶ ὁριστικῶς ὑπὸ Οἰκουμ. Συνόδου, ἐνδείκνυται, ἵνα μὴ εἴπωμεν, ὅτι καὶ ἐπιβάλλεται, ἡ μέλλουσα νὰ συγκροτηθῇ Οἰκουμ. Σύνοδος ν' ἀσχοληθῇ μὲ τὸ αὐτοκέφαλον τῶν μετὰ τὴν Ζ. Οἰκουμ. Σύνοδον χειραφετηθεισῶν ἐκκλησιῶν (ἀπὸ τῆς Ρωσικῆς μέχρι καὶ τῆς Πολωνικῆς) κρίνονσα αὐτὴ καὶ περὶ τῶν ὁρίων καὶ τῆς δικαιοδοσίας ἐκάστης αὐτοκεφάλου, καθὼς καὶ περὶ τῶν τίτλων τῶν ἐπὶ κεφαλῇ αὐτῶν Ἀρχιεπισκόπων. Ἀλλως τε καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἐπὶ παραδειγματὶ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου ἡ ἀναγνώρισις αὐτοῦ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου ὑπὸ τὸν ὄρον, ἵνα ὑπὸ τῆς ὁλης ἀγίας ἡμῶν Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας ἐν Οἰκουμενικῇ ἢ καὶ μεγάλῃ ἄλλῃ συνόδῳ ἐγκριθῇ ὁριστικῶς τοῦτο¹

3) Προκειμένου νὰ δίδεται καιρὸς καὶ εἰς τὴν

1. Πράξις Ζ' τῆς ἐν Χαλκηδόνι, Mansi 7, 180—184.

1. Ὁρθοδοξία 31 Μαΐου 1926 σελ. 47.

χειραφετουμένην ἐκκλησίαν νὰ ἐπιδείξῃ ἐν τοῖς πράγμασι τὴν ὡριμότητα αὐτῆς, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτοκεφάλους ν' ἀποφαίνωνται ἐν πλήρει γνώσει καὶ ἐκτιμήσει τῶν περιστάσεων περὶ τοῦ ἂν ἐνδείκνυται ἐκκλησία τις νὰ κηρ χθῇ αὐτοκέφαλος, αἱ ζητοῦσαι τὴν χειραφέτησιν ἐκκλησίαι δέον το κατ' ἀρχὰς ν' αὐτονομῶνται μόνον ὑπὸ τοῦ ἐξ οὗ ἐξηρτῶντο ἐκκλ κέντρον ἐπιφυλάσσομένου τοῦ δικαιώματος πρὸς ἀνα κήρξιν εἰς αὐτοκέφαλον εἰς πάσας ὁμοῦ τὰς αὐτο κεφάλους. Ἡ κυρίαρχος ἐκκλησία μόνον τὴν ἀπέ νατι αὐτῆς θέσιν τῆς νέας ἐκκλησίας δύναται νὰ κανονίσῃ, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς μεταξὺ τῶν λοιπῶν. Ταύτην καθορίζουσιν εἰς τὴν νέαν ἐκκλησίαν πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐν συνόδῳ ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ 17 κανόνος τῆς ἐν Καραθαγένῃ. Ὡς ἐκ τούτου προ κειμένης ἀνακηρύξεως αὐτοκεφάλου τινὸς δέον διὰ τῆς πρωτοθρόνου ἐκκλησίας νὰ γνωστοποιῶνται εἰς πάσας τὰς αὐτοκεφάλους τὰ πρὸς χειραφέτησιν σχε τικά, εἰς ταύτην ὑπὸ τῆς χειραφετουμένης καὶ τοῦ ἐξ οὗ αὕτη ἐξηρτάτο κέντρον διαβιζόμενα, καὶ μετ' ὧριμον συνοδικὴν διάσκεψιν μᾶς ἐκάστης τῶν αὐτο κεφάλων, μετ' ἀπόφανσιν δ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν τυ χὸν παρὰ τινὸς τούτων προβυλλομένων ἀντιρρήσεων, νὰ παυέχῃται ἐντὸς τριετίας ἢ καὶ πενταετίας ἢ πλή ρους χειραφέτησις ἢ ἡ ἀπλὴ αὐτονομία. Ἡ τοιαύτη ἀναβολὴ κατ' οὐδὲν δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἐξέλιξιν τῆς χειραφετουμένης ἐκκλησίας ἥτις καὶ διὰ τῆς ἀτλῆς αὐτονομίας ἔχει πλήρη τὰ μέσα τῆς αὐτο τελοῦς καὶ ἀνεξαρτήτου διοικήσεως. Προδόντων, ὅτι, ἐάν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπικηται ἢ συγκρότησις πανορθο δόξου συνόδου, εἰς ταύτην ἐνδείκνυται νὰ παραπέμ πηται καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ζητουμένου αὐτοκεφάλου κρίσις.

Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν παραγόντων τοῦ αὐ κε φάλου.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

ΔΙΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΑΜΒΩΝΑ

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ

32.

Προσοχή εἰς τὴν γλῶσσαν !

(Κυριακὴ Ζ. Ματθ. — 7 Ἀυγούστου)

Οἱ οὖν Φαρισαῖοι ἔλεγον·
ἐν τῷ χορῷ τῶν θαυμάτων
ἐκβάλλει τὰ θάυμαλα...

(Ματθ. θ'. 34)

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνήθως δὲν προσέχομεν, ἢ καὶ πολλάκις δικαιολογοῦμεν, εἶναι δυστυχῶς ἡ ἀπροσε ξία εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς γλώσσης μας διότι πολὺ συχνὰ λησμονοῦμεν τὴν μεγάλην ἀλήθειαν, ὅτι «γλῶσσα μαλακὴ συντρίβει ὕδατα» (Παροιμ. κε'. 15). Οἱ Φαρισαῖοι τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς (Ματθ. θ'. 27—35), μετὰ τὴν κακὴν των γλῶσσαν— τὴν ὁποῖαν πολλάκις συναντῶμεν εἰς τὰς εὐαγγελικὰς διηγήσεις ὑβρίζουσιν καὶ συκοφαντοῦσαν Ἐκεῖνον, ὅστις «ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν

τῷ στόματι αὐτοῦ»—μᾶς δίδουν τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐξε- τάσωμεν τὰ ἁμαρτήματα τῆς γλώσσης καὶ νὰ ἐπι- στήσωμεν ἔτι μᾶλλον τὴν προσοχὴν μας εἰς αὐτά.

Α'.—«Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι ἐν ὑμῖν—λέγει ὁ Ἀπ. Ἰάκωβος — μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τοῦτου μάταιος ἡ θρη- σκεία» (α' 26). Ἐχει λοιπὸν τὴν δύναμιν ἡ ἀχαλί- νητος γλῶσσα νὰ ἀνατρέῃ ἢ πᾶσαν τὴν προσπάθειαν τοῦ «θρησκου» ἀνθρώπου καὶ ν' ἀποδείξῃ «μάταιον» τὴν «θρησκείαν» του. Καὶ ὅμως εἶναι καθημερινὸν τὸ φαινόμενον τῶν «θρησκῶν» ἀνθρώπων, οἵτινες σποδῶς «χαλιναγωγοῦσι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν».

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀκριβῶς κεῖται καὶ τὸ τρα- γικώτερον μέρος τῆς ὅλης υποθέσεως. Εἶναι τόση ἡ ἀπροσεξία μας ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν θρησκευτικὴν μας οἰκοδομὴν κρημνίζομεν μετὰ τὴν κακὴν χορὴν τῆς γλώσσης. Καὶ εἰσίσκει τις τῆς γλώσσης τὴν ἀκατα- στασίαν καὶ εἰς τοὺς ἱερωτέρους ἀκόμη χώρους καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐστὶ, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι συνεχὴς καὶ ἀδιάλειπτος προσεσχὴ.

Χρειάζεται ἀγὼν πολὺς καὶ προσπάθεια συστημα- τικὴ διὰ νὰ χαλιναγωγῇ τις τὴν γλῶσσαν του, ἥτις «καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα» (Ἰακώβ. γ'. 6, προβλ. αὐτόθι 5, 7—12).

Πόσῃν σημασίαν αὐτὸς ὁ Κύριος ἔδωκεν εἰς τὰ διὰ τῆς γλώσσης ἁμαρτήματα δυνάμεθα εὐκολώτατα νὰ διδαχθῶμεν, ἐὰν προσέξωμεν τὴν καταδικὴν, τὴν ὁποῖαν ἐξήγγειλεν ἐναντίον τοῦ ὑβρίζοντος τὸν ἀδελ- φὸν αὐτοῦ. Ἀρκεῖ μία καὶ μόνη ὑβριστικὴ λέξις διὰ νὰ καταστήσῃ τὸν ἀνθρώπον «ἔνοχον εἰς τὴν γέεν- ναν τοῦ πυρός» ! (Ματθ. ε'. 22).

Ὅχι μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἐστὶ τὴν ἀσκο- πον καὶ ἀνωφελὴ φλυαρίαν ὁ Κύριος κατεδίκασεν : «πᾶν ρῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρί- σεως» (Αὐτόθι. ιβ'. 36).

Β'.—«Ὁς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσ- σαν διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ» (Παροιμ. κα'. 23), εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Φυλάσσει δὲ τις τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐὰν προσέχῃ νὰ καμνῇ πάντοτε ὁρθὴν καὶ πρέπουσαν χορὴν αὐτῶν.

Ἀνάγκη νὰ καταβληθῇ φροντίς ὥστε ὄργανον εὐ- λογίας καὶ οὐχὶ κατάρας (Ρωμ. ιβ' 14, Ἰακ γ'. 9) νὰ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ χριστιανοῦ, μόνον δὲ ρήματα ἀγὰ καὶ εὐφημα νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τοῦ στόματος αὐ- τοῦ (Ἐφεσ. ε'. 12 Φίλιπ δ' 8), διότι πράγματι εἶ- ναι αἰσχρὸν νὰ μολύνωμεν διὰ ρημάτων ἀπρεπῶν ὅτι εἰς δόξολογίαν τοῦ Ὑψίστου χρησιμοποιεῖται.

Διὰ τῆς γλώσσης ἁμαρτάνομεν πάντοτε ὁσάκις δὲν καίνομεν ἀξίαν χορὴν αὐτῆς (Ματθ. ιβ'. 36), ἰδιαί- τατα ὅμως ὁσάκις ἡ ψευδόμεθα, ἡ ὑβρίζομεν, ἡ κα- τακρίνομεν, ἡ καταρώμεθα (Ματθ ε'. 1—6), ἡ βλα- σφημοῦμεν, ὁσάκις δηλαδὴ διὰ τῶν λόγων μας ἡ τὸν πλησίον ἀδικοῦμεν, ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν ἀσε- βοῦμεν.

Καὶ ὅμως κατήντησεν εἰς τὰς ἡμέρας μας τὸ μὲν ψεῦδος νὰ θεωρῇται ἀπαραίτητον διὰ τὴν ζωὴν, ἡ δὲ κατάκρισις νὰ ἀποτελῇ ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τῶν ἀνθρωπίνων συναισθημάτων, καὶ αὕτη τῶν ἱερωτά

των ἢ βλασφημία νὰ εἶναι πλέον ἀχώριστος σύντροφος κάθε ὁμιλίας πολλῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι οὐδὲ συναισθάνονται τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, οὐδὲ ἀντιλαμβάνονται τὴν χυδαιότητα, εἰς ἣν περιπίπτουσι! Ἡ ὕβρις νομίζεται τὸ ἀναγκαῖον σχεδὸν ἀναπληρώμα πίστεως συζητήσεως καὶ αὐτῆς πολλὰκις τῆς ἐπιστημονικῆς, ἢ δι' αὐτὰρα θεωρεῖται πολλὰκις δικαίωμα τῶν εἰσεβῶν καὶ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἱερομένων.

Ποῦ δύναται νὰ ὁδηγήσῃ τὸ ὄντι ἡ ἀκρασία;

Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου. «Μητὶ ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁτὶς βρῶσι τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν» (Ψαλ. 11). Καθ' ὅμοιον τρόπον δὲν δύναται νὰ συντηρήσῃ εὐσεβείαν καὶ ἀκρασίαν γλώσσης. Ὁ Κύριος εἶπεν ὅτι «ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ» (Ματθ. 12, 34), εἶναι δὲ πασιγνώστως ἡ παναρχαία ἀλήθεια ὅτι «στόμα δικαίων ἀποστάζει σοφίαν, γλώσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται» (Παροιμ. 10, 31). Ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ τηρήσωμεν καθαρὰν καὶ τὴν γλώσσαν ἡμῶν, ὅσον καὶ ἂν «ὁ κόσμος» μὲ τὴν ἰδιάν του γλώσσαν ζητεῖ νὰ μας μολύνῃ.

33.

Τὰ ἐμπόδια.

(Κυρ. Β'. Ματθ.—14 Ἀυγούστου).

... Ἐργασίαν ἔστιν ὁ τόπος
καὶ ἡ ὥρα ἣν παρήλθεν.
ὅσα ἔχομεν ὥρα εἰ μὴ πάντες
ἔρπον, καὶ τότε ἔρχεται...
(Ματθ. 13, 15, 17).

Ἀπὸ ὅλην τὴν σημερινὴν θαυμασίαν διήγησιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ (Ματθ. 13, 14—23) ἡμεῖς θὰ προσέξωμεν ἰδιαιτέρως τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἠρθάνθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ὅτε εἶδον ὅτι εἰς τὸν «ἐρημὸν» ἐκείνον τοπὸν εἶχεν ἤδη παρῆλθαι «ἡ ὥρα» καὶ Ἐρχεῖνος ἐξῆτει νὰ δώσωσιν εἰς τὸσον πληθὺς ἀνθρώπων νὰ φάγωσιν ἐν ᾧ δὲν εἶχον «εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας». Δυσκολία πολὺ φυσικαὶ ἐμπόδια λίαν εὐλογημένη, ἡνάγκαζον τοὺς μαθητάς τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν παράκλησιν ὅπως «ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους» ὁ Κύριος, «ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα». Ποσάκις καὶ ἡμεῖς δὲν εὐρισκόμεθα πρὸ δυσκολιῶν καὶ ἐμποδίων τὸσον μεγάλης προφανείας, ὥστε νὰ πειθώμεθα ὅτι δικαιολογεῖται ἡ παράλειψις τοῦ καθήκοντός μας! Ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει σήμερον τὴν **ὁρθὴν ἀπέναντι τῶν ἐμποδίων στάσιν**.

Α'.—«Οὐ χρειαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν» δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν». Δὲν χρειάζεται νὰ ὑποχωρήσετε ἀπέναντι τῶν δυσκολιῶν, ἀποφασίσατε νὰ κάμετε τὸ καθήκον σας, ἀντὶ πάσης θυσίας. Πιθανὸν τὰ μέσα νὰ εἶναι πενιχρά, τὰ ὅποια διαθέτετε, ὅσον οἱ «πέντε ἄρτοι» καὶ οἱ «δύο ἰχθύες», δὲν πρέπει νὰ διστάσετε. **«Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε».**

Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀπενδύνεται καὶ πρὸς πᾶσαν ψυχὴν πειραζομένην ἀπὸ τὰ ἐμπόδια ὁ Κύριος. Δὲν ζητεῖ τίποτε ἄλλο, παρὰ ὅτι διαθέτομεν, αὐτὸ νὰ τὸ φέρωμεν ἐνώπιόν Του...

Δὲν εἶναι Αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐὰν ἔχωμεν «πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως» δυνάμεθα καὶ τὰ ὄρη ἀκόμη νὰ μετακινήσωμεν: (Ματθ. 17, 20). Δὲν εἶναι Αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ πᾶν ὅ,τι ζητήσωμεν «ἐν τῷ ὀνόματι Του». (Ματθ. 18, 34).

Ἐνθουσιάζομεν τὸν Πάτερ νὰ καταστήνῃ καὶ τῆς βασιλείας τῆς Γαλιλαίας καὶ θυθεύομεν ἄπειρα διὰ τὴν ἐλπιόπιστιν (Ματθ. 18, 27—31).

Οὐδὲν ἐμπόδιον δύναται ν' ἀνακόψῃ τὴν προόδον τῆς χριστιανικῆς μας ζωῆς. ἔσται εἰλικρινῶς τὴν ζητῶμεν, ἐδυσινειδῶς τὴν ἐπιδιώκωμεν καὶ μετὰ πίστεως τὴν ἀναμένωμεν ἀπὸ τὸν Δοτῆρα παντός ἀγαθοῦ.

Β'.—Ζωὴ πνευματικὴ χωρὶς ἐμπόδια δὲν εἶναι δυνατή. «Τέκνον—ἐργάσῃς ὁ σοφὸς Σειρᾶ—εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ Κυρίῳ, ἐτοίμασον τὴν ψυχὴν σου εἰς πειρασμόν... ὅτι ἐν πυρὶ δοκιμάζεται χρυσός, καὶ ἄνθρωπος ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως» (β', 1, 5). Εἰς τὰ ἐμπόδια δοκιμάζεται ἡ πίστις, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ τὸν πρωταρχικὸν ὅρον τῆς πνευματικότητος.

Σήμερον ἰδίᾳ τὰ ἐμπόδια εἶναι ἴσως πολὺ περισσότερα εἴπερ ποτέ, διότι τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος διαθέτει τελειότατα μέσα διὰ τὴν ἀποπλάνησιν τῶν πιστῶν. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον ἐμπόδιον τῆς πνευματικῆς προόδου τῶν χριστιανῶν εἶναι ἡ κόπωση ἐκ τοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ διάθεσις πρὸς ἀνάπαυσιν, ὑπὸ τῆς ὁποίας καταλαμβάνεται εἴτε εἰς τὰς δυσκολωτέρας στιγμὰς, εἴτε μετὰ μικρὰν τινα ἐπιτυχίαν.

Ἰδιαιτέρως προσοχὴν δεόν νὰ καταβάλωμεν εἰς τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας αἰσθανόμεθα περισσότερον φυσικὰς καὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων δὲν θὰ εἴχομεν ἴσως ν' ἀντιτάξωμεν καμμίαν ἀντίρρησην λογικὴν. Πρόκειται περὶ τῶν φωτεινῶν ἐκείνων πειρασμῶν, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν ἀπατηλὴν τῶν λάμπων ἐκτυφλοῦν καὶ παρεμποδίζουν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς νὰ ἴδουν τὴν σιγνὴν πραγματικότητά.

Ὡ! πόσον εἶναι τραγικὴ ἡ θέσις τοῦ χριστιανοῦ, ὅστις υποκύπτει εἰς τὰ ἐμπόδια τῶν φωτεινῶν τούτων πειρασμῶν καὶ δὲν προστρέχει νὰ ζητήσῃ τὴν χάριν καὶ τὴν βρῆθειαν τοῦ Χριστοῦ!

«Λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐλόγησε... Ἰδοὺ τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας ἐναντίον τῶν ἐμποδίων, τὰ ὅποια περιεβάλλοντα εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν: ἡ εὐλογία τοῦ Χριστοῦ. Τὴν χρησιμοποιοῦμεν ἐπαρκῶς εἰς τὴν ζωὴν μας:

Ε. Γ. Μ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀναγρίβεια.

Ἀνεγνώμεν ἐν τῇ «Semaine Religieuse» τῆς Γενεύης (25 VI) ὅτι τῇ 19 Ἰουλίου «ἤρξατο» ἡ συνεδριάζων αὐτῆς ἐν τῇ «Ἀθῶν μονῇ τοῦ Βατοπεδίου» μία Προσέλευσις τῶν ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν προπαρυσκευαστικῆς καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅτι μετὰ τῶν θεμάτων αὐτῆς εἶνε καὶ τὸ τῶν σχέσεων τῶν ὁρθοδ. Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς προτεσταντικῆς

πονητῶν τῶν Λεωτῶν καὶ τῶν «Χριστιανικῶν Ἐνοσιῶν τῶν Νεανίδων» εἰς τὸν Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγόριον Παπαμιχαήλ, οὗτος ἡ ἐντέλλεται παρακίνησαι ἐκθέσει ἀντικαταστήσῃ αὐτὴν ἐν λόγῳ ταυτοτέρῳ ἐν ἑαυτῇ ἀντιδράσει ἀνυπερβύτου ἐν Θεοκρατίᾳ τοῦ ἐπὶ προσδοκίᾳ τοῦ ἀποστολικοῦ οὐρανοῦ, ἀντιπροσέτις καὶ ἐν τῇ ἀγγλικῇ καὶ προσηγορῇ δημοσιονομίας, προσκίπτει ἡ ἀρραβὴν τῶν ἀπὸ τοῦ ὅργανου τοῦτο ἀποδοτικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἡ ποδῶν, αὐτὸν ἀναρῶν ἐν τῇ ἡθικῇ τῆς ἐκκλησίας τοιαύτης διατάσσεται, καὶ τὸν ἐδωκεν αὐτῇς φρονήματα. Ἀδικῶς λοιπὸν τὸ ὄρατον αὐτῶν ἡμῶν ὅσον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὅσον τῶν ἐξ ἀγνοίας, εἰς ἀνακριβὸν πληροφθορῶν χαρακτηρίζονται αὐτὰς ὡς τάχα ξένας καὶ ἀποβλεπούσας εἰς σκοποὺς προσηλυτιστικοῦς.

Ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Μπαρτσιώτης ἐπεξηγητικώτερον ἀναπτύσσων ἐν τῇ Προῳῳ τὰ κατὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς «Χριστιανικῆς Κοινωνικῆς Ἐνώσεως», ἥς τυγχάνει Γεν. Γραμματεὺς, διὰ τοὺς ἀρουνμένους οἰκονομικοὺς σχέσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ὁργάνωσιν τῆς κοινωνίας, παραπέμπει εἰς τὴν διττὴν ὕψιν τῆς κοινωνίας, εἰς τὸ ἀλληλένδετον τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς θλικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ θλικῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν. Ἐφ' ὅσον δ' ἔνεκα τούτου τὰ αἵτια τῆς σημερινῆς κρίσεως εἶνε τὸ συναμφοτέρον, οἰκονομικὰ ἅμα καὶ ἡθικά, καὶ ὁ ἀποχωρισμὸς τῆς πνευματικῆς ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς φύσεως τῆς κοινωνίας εἶνε αὐτονόητος, προδήλον δὲ ὑπάρχει ἔδαφος συνεννόησεως μεταξὺ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Οἰκονομίας, ἐφ' ᾧ καὶ ὁρῶν καὶ πρέπον εἶνε νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τῆς θρησκείας ταύτης ἐπὶ τῆς παρουσίας οἰκονομικῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας τοσαῦτα διεξάγονται συζητήσεις καὶ τοσαῦτα καταβάλλοντα προσπάθειαι πρὸς ἔξοδον ἐξ αὐτῆς. Ἐκεῖνο ὁμῶς, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωμεν παρὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶνε οἰκονομικαὶ θεωρίαι καὶ οἰκονομικὰ προγράμματα, ὅ,τι σχετικῶς δίδει ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε ἡθικαὶ κατευθύνσεις καὶ ἐμπνεύσεις, ἀρχαὶ διαφωτιστικαὶ τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς του πλευρᾶς. Εἶναι δὲ αἱ ἀρχαὶ αὗται α) ἡ ἀλευρις ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος ἐξ ἧς ἀπορρέουν τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, λησμονηθέντος κάτωθεν τῆς μηχανῆς καὶ τοῦ κέρδους β) ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ἀνευ τῆς ὁποίας ἀδιανόητος ἀποβαίνει ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη. Καὶ γ) ἡ ἀνθρωπίνη ἀλληλεγγύη ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἰδέας τῆς διακονίας καὶ τῆς ἀγαπῆς. Διότι ἡ ἀνθρωπότης ἀποτελεῖ ἑνιαίον σῶμα, μίαν οἰκογενεάν. τὰ μέλη τῆς ὁποίας συνδέονται πρὸ ἀλλήλων διὰ δεσμῶν ἀδελφικῶν. Ἐπὶ τούτων βάσεων καὶ ἀρχῶν ἐννοεῖ νὰ δράσῃ ἡ Χριστ. Κοινωνικὴ Ἐνωσις, εἰς τὸ ἔργον τῆς ὁποίας καλοῦνται νὰ συμβάλουν ἰδίᾳ ὅσοι συνδυάζουν ἐν ἑαυτοῖς καὶ χριστιανικὴν συνείδησιν καὶ ἀνωτέραν μόρφωσιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος προέτεινε τὰς ἐξῆς τροποποιήσεις εἰς τὸν περὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων νόμον:

1) Εἰς τὸ ἀρθρον 3 παραγ. α' νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις «ὡπὸ τῶν ἐφημερίων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας υποδεικνυόμενα», ὡς ἀνεκανονικὴ καὶ ἐν τῇ πράξει ἄνευ ἀναιδ. ἀνευ δὲ οὐδεμιᾶς πρακτικῆς σημασίας ἐφ' ὅσον κατὰ τὸ ἀρθρον 5 ἐρῶδως λέγεται ὅτι ἐν τῷ Ἐπισκοπικῷ Δικαστηρίῳ ἀποφασιστικὸν ὄφρα ἔχει μόνον ὁ Μητροπολίτης.

2) Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἀρθρου 11 ν' ἀποτελεσθ' ἰδιαιτέρον ἀρθρον καθὼς ἐν αὐτῇ γίνεται λόγος περὶ τῆς πειθαρχικῆς τοῦ Μητροπολίτου ἐξουσίας γενικῶς καὶ τῶν ἐγγράμων καὶ ἀγράμων κληρικῶν, ἐνφ. ὡς εἶναι συνδεδεμένη ἡ παράγραφος αὕτη, δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἀναφέρεται μόνον εἰς τοὺς ἀγάμους κληρικούς.

3) Εἰς τὸ ἀρθρον 14 νὰ προστεθῇ ἡ ἐξῆς παράγραφος: «Ἀμφοτέρω τὰ Συνδικα Δικαστήρια συνεδριάζουσι νομιμῶς παρισταμένον τοῦ ἡμίσεως, πλέον ἑνός, τῶν μελῶν».

4) Τὸ ἀρθρον 100, παρ. α', νὰ διασαφηνισθῇ ὅτι δύναται καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μητροπολίτης νὰ διεξαγάγῃ τὰς ἀνακρίσεις, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοβαρῶν ὑποθέσεων, χρηζουσῶν πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐπισταμένης ἐρευνῆς καὶ ἐξακριβώσεως. Ἐπομένως νὰ συμπληρωθῇ ἐν τέλει ὡς ἐξῆς: «ἐκτος ἐάν κρίνῃ σκοπιμώτερον νὰ διεξαγάγῃ ὁ ἴδιος τὰς ἀνακρίσεις».

5) Εἰς τὸ ἀρθρον 133 ἀναγράφονται συγκεχυμένως αἱ περιπτώσεις ἐφέσεων τοῦ Ἐπισκοπικοῦ καὶ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου, καὶ δὴ ὅτι πᾶσαι ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ Δευτεροβάθμιον Συνδικὸν Δικαστήριον, ὅπερ ἐσφαλμένον. Διὰ τοῦτο δέον νὰ διορθωθῇ ἡ διατύπωσις αὐτοῦ οὕτως ὥστε, διὰ μὲν τὰς ἀναγραφόμενας περιπτώσεις τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἡ ἐφεσις νὰ γίνηται εἰς τὸ Πρωτοβάθμιον Συνδικὸν Δικαστήριον, νὰ καθορισθῇ δὲ τινες ἀποφάσεις τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου, πλην τῶν ἀναγραφόμενων δύο περιπτώσεων, εἶναι δεχτικαὶ ἐφέσεως, διότι ἄλλως ὁ πρωτοδικὴς δικαζόμενος εἰς τὸ Πρωτοβάθμιον Συνδικὸν Δικαστήριον—ὅπερ μάλιστα δύναται, κατὰ τὸ ἀρθρον 17, νὰ ἐπιβῇ εἰς τὸ τριπλάσιον τὸς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἐπιβαλλομένας ποινάς—θα στερεῖται δικαιώματος τῆς ἐφέσεως, ἐφ' ὅσον δὲν ἠδεδε καταδικασθῇ εἰς καθαιρεσὶν ἡ ἐξωσὶν ἀπὸ τῆς μονῆς καὶ ἀποβολῇ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος, ὅπερ ἀποπώτατον καὶ ἀντικρὺ ἀντίθετον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου καὶ Δευτεροβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου.

Εἰς τὸ αὐτὸ ἀρθρον, περὶ τῶν γ', δέον νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις «μετὰ παύσεως ἢ μὴ», ὡς πλεονάζουσα, καθόσον ἡ ἀργία ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας ἐκφράζει τὸ νοημα πλήρως.

6) Εἰς τὸ ἀρθρον 155 παρ. α' νὰ προστεθῇ ἐν τέλει ἡ φράσις «πλὴν τῶν ποινῶν τῆς καθαιρέσεως καὶ τῆς ἀποβολῆς τοῦ μοναχικοῦ σχήματος».

7) Εἰς τὸ ἀρθρον 169 ἀντὶ τῆς φράσεως «μετὰ σύμφωνον γνώμην» νὰ τεθῇ «μετὰ πρότασιν».

Ἐν τέλει δὲ τοῦ ἀρθρου νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «ἐπαρχόντων ὁμῶς κανονικῶν λόγων, ὁ Μητροπολίτης προβαίνει οἰκονομῶν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δέοντων».

—Ἀνετέθη τῷ Σ. Ἡλείας ἡ ἀναίρεσις τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀσεβοῦς συγγραμματος τοῦ Ἀναγνωστοπούλου καὶ ἡ συγγέντωσις πάντων τῶν στοιχείων ἐπὶ τοῦ προκληθέντος ὑπ' αὐτοῦ ζητήματος.

Ἐχορηγήθη τῷ Σ. Παραμυθίας ἐπὶ ἑνα εἰσέτι μηνὺ παράτασις τῆς χορηγήσεως αὐτῷ ἀδείας πρὸς λουτροθεραπείαν.

—Ὁ Μακ. Πρόεδρος ἐδωρήσατο τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀντίτυπον «Ἀρχιερατικοῦ» ἐκδόσεως τοῦ ἔτους 1778.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος προτάσει τοῦ Σ. Καρυστίας ἐνέκρινε νὰ ἐκφρασθῇ τῇ κ. Ἱω. Μυλωνοπούλῳ αἱ εὐχαριστίαι καὶ εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς δωρεάς αὐτοῦ ὑπὲρ

τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος τῆς μητροπόλεως Καρυστίας.

—Ἀπεστάλη τῷ Ὑπουργεῖῳ Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως Κανονισμὸς τοῦ τῆς ἱ. Μητροπόλεως Ξάνθης «Ταμείου ἑλέους» πρὸς ἐκδοσὶν τοῦ σχετικοῦ Διατάγματος.

—Κατόπιν ἐντολῆς τῆς ἱ. Συνόδου συνελήφθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας Θεσσαλονίκης καὶ μετεφέρθη ἐνταῦθα ὁ ἐπὶ ἀπάτη καὶ πλαστογραφίᾳ κατηγορούμενος ἱερομ. Χριστοφόρος Ἀργυροῦ.

—Ὑπεβλήθη τῇ ἱ. Συνόδῳ ἐκθεσίς τοῦ ἐπόπιου τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς κ. Κων. Ψάχου, ἥτις παρεπέμφθη τῷ σεβ. Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας πρὸς μελέτην.

—Τὸ ὑπὸ τοῦ σεβ. Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καταρτισθὲν σχέδιον Διατάγματος περὶ ἱεροψαλτῶν καὶ τῶν προσόντων αὐτῶν ἐνεκρίθη.

—Παρεκλήθη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ὅπως ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρὸς ἱδρυσιν θυσιαστηρίου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὅπου τὸ πρῶτον ἐκήρυξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

—Ἡ ὑπὸ τῆς συνοδικῆς ἐπιτροπῆς ὑποβληθεῖσα τῇ ἱ. Συνόδῳ ἐκθεσίς περὶ βοηθῶν ἐπισκόπων ἀπεφασίσθη ὅπως ἐκτυπωθεῖσα ἀποσταλῇ τοῖς σεβ. ἱεράρχαις πρὸς μελέτην ἐν τῇ ἱ. Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας.

—Ἐχορηγήθη τῷ σεβ. Κεφαλληνίας μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ εἰς Λουτράκιον καὶ Ἀθήνας.

—Διορίσθη δι' ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ σεβ. Κεφαλληνίας σύμβουλος ἡ μοναχὴ Ξένη Σταματελλάτου τῆς ἱ. μονῆς ἁγίου Γερασίμου ἀντὶ τῆς ἀποβιώσας Μάρθας Ἀντζουλιάνου.

—Ἐχορηγήθη τῷ σεβ. Λευκάδος καὶ Ἰθάκης μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ μετὰβασις εἰς τὰ λουτρά Αἰδηψοῦ.

—Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βερροίας καὶ Ναούσης τὰ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου κ. Πολυκάρπου καὶ τῇ ὕλικῇ καὶ ἡθικῇ αὐτοῦ ἀρωγῇ ἀθροῦτως ἐργαζόμενα φιλόπρωχα καὶ φιλανθρωπικά σωματεῖα ἐδαπάνησαν διὰ φιλανθρωπικῶν σκοποῦς κατὰ τὸ παραλθόν ἔτος, ἡ μὲν ἐν Βερροίᾳ Φιλόπρωχος Ἀδελφότης τῶν κυριῶν δρχ. 13.977 πρὸς περιθαλψιν 25 οἰκογενειῶν διὰ μηνιαίου ἐπιδόματος, καὶ 13.706 εἰς ἑκτακτα βοηθήματα χορηγηθέντα εἰς 192 οἰκογενείας. Ὁ δὲ σύλλογος δεσποινίδων Βερροίας «Ἡ Φιλανθρωπία» ἐδαπάνησε δρχ. 12.100 πρὸς ἔνδυσιν 212 μικρῶν παιδιῶν κατὰ τὰς ἐορτάς. Τὸ Ταμεῖον τοῦ ἐν Βερροίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου διέθεσε δρχ. 34.345 πρὸς περιθαλψιν 688 ἀπόρων οἰκογενειῶν. Ἡ ἐν Ναούσῃ Φιλόπρωχος Ἀδελφότης ἐδαπάνησε δρχ. 63.037 εἰς ἱατρικὴν περίθαλψιν καὶ διατροφὴν ἀπόρων ἀσθενῶν. Ἡ ἐν Ναούσῃ Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης Κυριῶν 27.860 δρχ. πρὸς περιθαλψιν 500 ἀπόρων οἰκογενειῶν. Τέλος ὁ σύλλογος δεσποινίδων Ναούσης «Ἡ Μέρμιννα» διέθεσε δρχ. 18.800 πρὸς ἔνδυσιν 300 μικρῶν παιδιῶν ὁρφανῶν καὶ ἀπόρων οἰκογενειῶν. Ἐπὶ πλέον οἱ ἐργοστασιαρχαὶ Ναούσης ἀδελφοὶ Χρ. Λαναρά προσήνεγκαν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ἐπιτροπὴν πρὸς περίθαλψιν τῶν πλημυροπαθῶν τῆς ἐπαρχίας δρχ. 15.000, κατὰ δὲ τὰς ἐορτάς διένειμαν εἰς πτωχὰς οἰκογενείας περὶ τὰς 50.000 δρχ., ὡς καὶ ἄλλας 33.000 δρχ. προερχομένας ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐργοστασίου, ὅπερ τῇ προτροπῇ αὐτῶν ἀπεφάσισεν νὰ ἐργασθῇ μίαν ἡμέραν ἀναπαύσεώς του ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Οἱ αὐτοὶ φιλόπρωχοι ἐργοστασιαρχαὶ προσέφεραν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ἐπιτροπὴν ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων δρχ. 30.000.

—Ἐν τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Γρεβενῶν ὁ σεβ. Μητροπολίτης κ. Νικόλαος ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει αὐτοῦ ἱδρυσεν Φιλόπρωχον Ἀδελφότητα κυριῶν καὶ δεσποινίδων, ἥτις κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς τοῦ ἔτους διανέμει ἐλέη εἰς τοὺς ἀπόρους, ἐφ' ὅσον δὲ ἐπιτρέπουσιν οἱ πόροι τῆς ἀποφυλακίζει τοὺς διὰ μικρὰ χρέη κρατουμένους. Κατὰ Σεπτέμβριον δὲ τοῦ παρ. ἔτους τῇ μερίμνῃ τῆς Α. Σ. ἰδρῦθη Σύνδε-

σμος πρὸς καταπολέμησιν τῆς βλασφημίας τῶν θεῶν ὡς παράρτημα τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ παρομοίου συνδέσμου, δρῶν λίαν ἐπωφελῶς κατ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἐπαρχίαν. Παρεκτὸς τούτων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γρεβενῶν λειτουργεῖ παράρτημα τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμιωτάτου, ὅπερ ἱδρυσεν περὶ τοὺς 25 σχολικοὺς κήπους εἰς διάφορα χωρία, κατ' ἔτος δὲ καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος γίνονται διαλέξεις ἡθικο-ὀρησκεινικαὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ του. Τῇ ἐνεργείᾳ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1927 ἰδρῦθη ἐν τῇ πόλει Γρεβενῶν Ἑθνικὸν Οἰκοτροφεῖον ἀρρένων, οὐκίνοιο ἡ διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τελεῖ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σ. Τὸ ἱδρυμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του εἶνε τὸ μοναδικὸν ἄσυλον τῶν ὁρφανῶν τῆς ἐπαρχίας, ἀπόφοιτοι δ' αὐτοῦ, ἰδίᾳ ἐκ τῶν βλαχασφῶν χωρίων αὐτῆς, τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ἀρωγῇ τῆς Α. Σ. ἐνεγράφησαν εἰς διαφόρους ἀνωτέρας σχολὰς καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Σρατιωτ. Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων. Ἐπ' ἴσῃ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καὶ ἐκ συμβολῆς τῶν ἐν Ἀμερικῇ πνευματικῶν τῆς ἐπαρχίας ἐβέναν ἀνηγέρθη ἀπὸ τοῦ 1927 καὶ ἐξωραίσθη τὸ μοναδικὸν ἐν τῇ δικαίᾳ Μακεδονίᾳ Ἀ' Δημοτικὸν Σχολεῖον καὶ Γυμνάσιον διὰ δαπάνης ἐν συνόλῳ δρχ. 2.400.000. Κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1929 καὶ 1930 ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν καὶ καθοδήγησιν τῆς Α. Σ. ἐξωραίσθη ἐσωτερικῶς ὁ μητροπολ. ναὸς «Εὐαγγελίστρια» διὰ δαπάνης 500.000 δρχ., ἀπέκτησαν ἰδίους ἐνοριακοὺς ναοὺς αἱ κοινότητες Ἐλάτου, Βατολάκκου καὶ Κυρακαλῆς, ἅπαντα δὲ τὰ προσφυγικὰ χωρία τῆς μητροπόλεως ἀπέκτησαν ἐκκλησίους οἴκους. Διὰ τὴν μεγάλην ἐφέτος ἀνέγειαν τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ἰδρῦθη μαθητικὸν συσσίτιον, ἐν τῷ ὅποιῳ συσσιτοῦσι 45 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι, ἐνεργηθέντος δ' ἐράνου μεταξὺ τῶν εὐπορωτέρων δι' ἐπιτροπῆς ἐξ ἐγκρίτων πολιτῶν διενεμήθη ἀραβόσιτος εἰς ἀπόρους οἰκογενείας, χήρας καὶ ὁρφανὰ.

—Ἐν τῇ μητροπόλει Γυθείου προνοία τοῦ σεβ. Μητροπολίτου κ. Διονυσίου ἤδη ἀπὸ τοῦ 1916 λειτουργεῖ Ἱερὸς Σύνδεσμος τῶν ἱερέων τῆς ἐπαρχίας, ὅστις πολλοὺς ἱερεῖς διὰ νόσον ἢ γῆρας καταστάντας ἀνικάνους ἐβοήθησε, διὰ δαπάνης δὲ 18.000 δρχ., ἥτοι τοῦ ὅλου αὐτοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἐδώρησεν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς πόλεως ἀπολυμαντικὸν κλῖβανον. Ὁ ἱ. Σ. συνέχευται κατ' ἔτος εἰς τακτικὰς συνελούσεις, κατ' ἃς γίνονται διδασκαλία λειτουργικῶν μαθημάτων καὶ περὶ τῶν ἱερατικῶν αὐτῶν κατ' ὅλου καὶ τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νοσοκομεῖον ἰδρῦθη προνοία τοῦ σεβ. Μητροπολίτου ἐν τῷ κάτω ὁρόφῳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ οἰκημάτων, τελεῖ δ' ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἀδελφάτου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Σ. Ἐν αὐτῷ γίνονται ἐγχειρήσεις ἀπόρων ἀπολύτως δωρεάν, τὸ δ' ἐξωτερικὸν αὐτοῦ ἱατροῦ ἀπὸ τῆς ἐνάργεως τῆς «Λειτουργίας» του (1928) ἐνοσηλεύσει μέχρι τοῦ παρ. ἔτους 1.148 ἀπόρους ἀσθενεῖς. Τὸ Νοσοκομεῖον εἶνε ἐφωδιασμένον ταῖς ἐνεργείαις τοῦ σεβ. Μητροπολίτου δι' ἀκτινογραφ. μηχανήματος, ἡλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ διὰ πάντων τῶν ἀναγκαίων μηχανημάτων καὶ ἐργαλείων. Χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι μετὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ Νοσοκομείου δωρεῶν ἀριθμεῖται καὶ δωρεὰ ἐκ 15.000 δρχ. τοῦ δημοδιδασκάλου Δ. Ἀργυράκη καὶ 5.000 τοῦ ἐκ τῶν ἱερέων αἰδέσ. Ἰωάννου Οἰκονομάκου. Παρὰ τὸ Νοσοκομεῖον ἐνεργεῖα τοῦ σεβασμιωτάτου ἱδρύεται καὶ Γηροκομεῖον, ὑπὲρ οὗ ἡδὴ ὁ μὲν σεβ. προσήνεγκεν ἐξ ἰδίων 3.000, ὁ δὲ σύλλογος τῶν κυριῶν καὶ τῶν δεσποινίδων ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ ἀποθεματικὸν του κεφάλαιον συμποσούμενον εἰς 30.000 δρχ. καὶ ἄλλα ἀνάλογα ποσὰ. Τον σύλλογον τοῦτον ἐπονομαζόμενον «Παναγία ἡ Χρυσοφύτισσα» ἱδρυσεν ἡ Α. Σ. ἀπὸ τοῦ 1919, ἔκτοτε δὲ οὗτος δρχ. ἐπωφελέστατα, διότι οὐ μόνον κατὰ τὰς μεγάλας δεσποτικὰς ἐορτάς διανέμει εἰς τοὺς ἀπόρους πολλὰ βοηθήματα εἰς χρῆμα καὶ εἰς εἶδος, ἀλλὰ καὶ κατ' ὅλον τὸ ἔτος βοηθεῖ τοὺς πάσχοντας καὶ παρέχει ποικιλοτρόπως τὴν συνδρομὴν του εἰς τοὺς δεομένους. Τῇ 1923 ἐκ φιλανθρωπικῆς ἀγορᾶς εἰσπράξας περὶ τὰς 50.000 δρχ. ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, διέθεσε τὸ ποσὸν εἰς προσαύξησιν καὶ διακόμησιν τοῦ Μητροπ. ναοῦ. Ὁ αὐτὸς σύλλογος διοργανοῖ

θηζόντων. Βάσις δὲ τοῦ συστήματος εἶνε ὅτι «τὸν Πατριάρχην ἐκλέγουσιν οἱ βαθμοῦχοι κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς δικαιοδοσίας καὶ ἡ σύνοδος τῶν μητροπολιτῶν».

Τῆς συνοδικῆς ταύτης ἀποφάσεως γνωσθεὶς ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλ. Κοινότητος Ἀλεξανδρείας ἔσπευσεν ὡς «ἐκπρόσωπος τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς ἐσκεμμένης θελήσεως ὁλων τῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου τελούντων χριστιανῶν» νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὸν Πατριάρχην διαμαρτυρίαν διὰ τὴν ἀπόφασιν «δι' ἧς ριζικῶς μετατρέπεται ὁ μέχρι σήμερον ἐφαρμοζόμενος τρόπος ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας», διαδηλοῦσα ἅμα ὅτι «ἀμφισβητεῖ ρητῶς εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον καὶ τὸν Πατριάρχην τὸ δικαίωμα, διὰ μόνης τῆς θελήσεως αὐτῶν, νὰ μεταβάλλωσι τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας εἰς κεφαλαιώδεις αὐτοῦ σημείων». Χαρακτηρίζουσα δ' ἡ κοινότης τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν ὡς «ἀνατρεπτικὴν τῶν καθιεστώτων» καὶ ὡς ἐγκυμονοῦσαν «σοβαροτάτους κινδύνους πρὸς βλάβην τῆς ἑλληνορθοδόξου ὑποστάσεως τοῦ Πατριαρχείου» καὶ μέλλουσαν νὰ προκαλέσῃ ἰσχυρὰς ἀντιδράσεις καὶ μέρους τῶν τε ἐγχωρίων ἀρχῶν, τοῦ ἑλληνορθοδόξου πληρώματος καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν, κρίνει ὅτι ἐπιβάλλεται «ἡ ταχεῖα ἀνάκλησις τῆς ἀποφάσεως καὶ ἡ ἐπ' αὐτῇ ἐκτέλεσις». Μετὰ τὴν διαμαρτυρίαν ταύτην, ἣν ἐπικολοῦθησε σφοδροτάτη κατὰ τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως ἐξέγερσις σύμπαντος τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνικοῦ τύπου, ἐν τῷ «Πανταίνῳ» ἐδημοσιεύθη ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἀποφασισθεῖσα συνοδικῶς πατριαρχικὴ διάταξις περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου δὲν περιεβλήθη ἔτι τὸ κῦρος τῆς ἐγκρίσεως τῆς αἰγυπτ. κυβερνήσεως καὶ δὲν ἐδημοσιεύθη ὡς ἀπολύτως ἐκτελεστός νόμος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ διαμαρτυρία τῆς κοινότητος Ἀλεξανδρείας θὰ ἐξετασθῇ ἐν καιρῷ συνοδικῶς. Εἰς ἐπεξηγήσιν δὲ τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως ὁ «Πανταίνος» προσάγει ἐν λεπτομερείᾳ τοὺς λόγους τοὺς ἐπιβάλλοντας τὴν μεταβολὴν τοῦ συστήματος ἐκλογῆς Πατριάρχου, τὰ ἄρθρα τῆς διατάξεως περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου καὶ τὴν ἀληθὴ ἱστορίαν τῆς διατάξεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἡ κυβερνήσις τῆς Παλαιστίνης δι' ἐγγράφου αὐτῆς ἀπὸ 8 λήγοντος ἀνεκοίνωσε πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ὅτι ἐπὶ τῆς διαμαρτυρίας τῆς ἱερᾶς συνόδου κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῆς Παλαιστίνης ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἀποικιῶν δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην ἀνατροπῆς τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐν λόγῳ δικαστηρίου, ἐπιθυμῶν δὲ τὴν ταχεῖαν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκλογῆς συνεννοεῖται μετὰ τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τῆς Παλαιστίνης περὶ τῶν ληπτέων διαβημάτων συνφά τῷ νόμῳ καὶ λαμβανομένης ὑπ' ἑφειδεόντως τῆς θέσεως καὶ τῶν προνομίων τοῦ Πατριαρχείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ὁ «Ἀπ. Βαρνάβας» ἀναγράφει ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος συνεννοεῖται μετὰ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν περὶ συγκλήσεως τῆς ἱερᾶς Συνόδου συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν δι' ἐπείγοντα ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΣΙΝΑ

Ἡ Α. Σ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος ταξιδεύσας ἐπ' ἐσχάτων εἰς Κων/πολιν πρὸς ἀπιθεώρησιν τοῦ ἐκεῖ σιναϊτικοῦ Μετοχίου καὶ τῶν κτημάτων, αὐτοῦ, καὶ

ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν διηλθε δι' Ἀθηνῶν, ἐνθα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας Ἡ Α. Σ. ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἐκινολόγησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, του, παρακολουθεῖ δὲ μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν ἐνταῦθα ἐκτύπωσιν ὥραιου ἔργου τοῦ ἀειμνήστου Κ. Παπαμιχαλοπούλου περὶ τοῦ Σινᾶ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἱερᾶς μονῆς τῆς ἁγ. Αἰκατερίνης, ὅπερ καταλειφθὲν ἀνέκδοτον ἀπέκτησεν ἡ μονὴ Σινᾶ προνοίᾳ τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου κ. Πορφύριου Ι'.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

[Ἡ «Ἐκκλησία» ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἀναφέρει πᾶσαν ἑάν ἐκδοσιν, ἥς ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν].

† *Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα* τοῦ ἀπὸ Μεγάλων Πρωτοσυγγέλλων. Ὁ γνήσιος συγγραφεὺς τῶν εἰς Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἀποδιδόμενων συγγραμμάτων. Ἀθῆναι 1932. — Τὸ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἔργον τοῦτο τοῦ ἀκαμάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἱστοριοδίφου εἶνε τὸ ὑπὸ τῆς πρὸ τίνος ἀναγγελίας του μετ' εὐλόγου ἀνωμομονησίας ἀναμενόμενον, ἐφ' ὅσον προεξηγγέλετο δι' αὐτοῦ ἡ ὀριστικὴ λύσις ἐνὸς τῶν σπουδαιοτέρων αἰνιγμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας, ἥτοι ἡ εἴρεσις τοῦ γνησίου συγγραφέως τῶν εἰς Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἀποδιδόμενων γνωστῶν συγγραμμάτων. Ἐν τῇ πατρολογικῇ φιλολογίᾳ ἀναφέρονται οἱ λόγοι δι' οὓς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γείνη δεκτὸς ὡς συγγραφεὺς τῶν ὁ Ἀρεοπαγίτης, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Διονύσιος τῶν χαρακτηρίζεται κοινῶς ὡς Ψευδο-Διονύσιος. Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀσχοληθέντων μόνον εἰς ἡ δύο, κατὰ τὸν σεβ. σ., φαίνεται ὅτι προσήγγισαν εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος, ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν προὐχώρησαν μὴ δυνηθέντες νὰ ὑπερπηθῶσι τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ. Τοῦτο πέποιθεν ὅτι ὑπερπηθῆσεν ὁ σεβ. σ. ἐν τῷ ἔργῳ του τούτῳ, ἐν ᾧ ἀπεριττόφως δηλοῖ ὅτι ἔλυσεν τὸ μυστήριον, ἀποκαλυφθέντος εἰς αὐτὸν τοῦ τῆς κρυφιομύστου σιγῆς γνόφου.

Τὸ ὅλον ἔργον ἀποτελεῖται ἐξ 11 μικρῶν κεφαλαίων φερόντων τοὺς τίτλους: τὸ μέγα πρόβλημα, ὁ θεῖος γνόφος, Χριστιανισμὸς καὶ Φιλοσοφία, τὰ εἰς Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἀποδιδόμενα συγγράμματα, πρὸς τίνα σκοπὸν καὶ πότε ἐγράφησαν τὰ ἱερὰ ἡμῶν κείμενα, ἡ Κατήχησις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὸ κατ' Ἀλεξανδρείαν ἱερὸν Διδασκαλεῖον, ὁ Καθηγμενὼν, τὸ πειτινὸν τοῦ οὐρανοῦ: ὁ γνήσιος συγγραφεὺς, τὸ ἱερὸν ὄργανον καὶ οἱ ἀετιδεῖς αὐτοῦ: ἡ λύσις τοῦ προβλήματος, νέοι ὀρίζοντες καὶ νέαι κατευθύνσεις. Ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις ὁ σεβ. σ. ἐμφανίζει τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἐχρησίμευσαν αὐτῷ ὡς ἐνδείξεις, ἢ μᾶλλον, ὡς αὐτόχημα τεκμήρια τῆς εὐρέσεως τοῦ γνησίου, κατ' αὐτὸν, συγγραφέως τῶν Ψευδοδιονυσίων, τῶν στοιχείων δὲ τούτων ὡς κυριώτατα προσάγει τὸ μὲν τὴν συγγένειαν τῆς μυστικῆς βρῆς καὶ τοῦ μυστικοῦ πνεύματος τῶν Ψευδοδιονυσίων πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ βάθος τῶν συγγραφῶν τοῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως, τὸ δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐν τοῖς Ψευδοδιονυσίοις ἀναφερομένου Τιμοθέου, εἰς ὃν ἀφιεροῦται τὸ «περὶ φύσεως» ἔργον τοῦ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅστις ἐχρησίμευσε τῷ σεβ. σ. ὡς «ἀρίადνιος μῦθος», χειραγωγῆσας αὐτὸν τελειωτικῶς εἰς τὰ πρότερον μὲν ὑπὸ μορφὴν ἀληθοφανῶν εἰκασιῶν καὶ μαντευμάτων, νῦν δὲ ἀσφαλῆ συμπεράσματα, κατ' ἃ

ΔΕΛΤΙΟΝ ἙΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ
ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΟΦΙΟΙ ΣΥΝΑΡΜΟΝΕΝ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60. ΕΣΩΤ. ΦΡ. 80. ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. 3
ΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΥΟΥΣΩΝ ΔΡΧ. 100
ΜΑΘΗ ΞΩΡΙΩΝ ΔΡΧ. 80. ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΡΧ. 80
ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΣΕΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΔΡΧ. 80

Τὰ πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν ἐμβάσματα δέον νὰ διευθύνωνται: Περιοδικὸν Ἑκκλησία. Γραφεῖα Ι. Συνόδου. Πᾶσα δὲ ἐπιστολὴ ἀφορῶσα εἰς τὴν σύνταξιν δέον νὰ διευθύνηται.

Γραφεῖα Ἑκκλησίας, Ἀρχιεπισκοπὴν.

συγγραφεὺς τῶν Ψευδοδιονυσίων δὲν δύναται νὰ ἦνε ἄλλος ἢ ὁ ὑπὸ τῷ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ ὡς «καθηγούμεν» μαθητεύσας, κατὰ τὸν σ., Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας.

Τινὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ συμπεράσματος τούτου ἐπιχειρημάτων εἶνε ὁμολογουμένως ἱκανῶς πειστικά, δι' αὐτῶν δ' εἰς ἅπαξ καταμαρτυρεῖται ἡ ὀξύνοια τοῦ συγγραφέως ἣν διεδήλωσε καὶ ἐν ἄλλοις αὐτοῦ ἔργοις· ἡ εὐφυὴς αὐτοῦ εὐρετικότης ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ συγγραφικῶν προσόντων. Οὐχ ἤττον ἐπιθυμητὸν θὰ ἦτο νὰ συνεγράφετο τὸ ἔργον μεθ' ἡσσοнос σπουδῆς, ὅποτε τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα θὰ διελευαίνετο περισσότερον καὶ ἐπιστημονικώτερον διότι ὁ ἀναγνώστης θὰ ἀνέμενεν οὐ μόνον τὴν παράθεσιν πασῶν τῶν ἐκάστοτε διατυπωθεισῶν γνώμων περὶ τοῦ πιθανοῦ συγγραφέως τῶν ὑπ' ὄψει ἔργων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξαντλητικὴν αὐτῶν κριτικὴν, ἐπ' ἴσης δὲ καὶ τὴν λεπτομερεῖ κριτικὴν ἀντιβολὴν τῶν συγγραφῶν τοῦ Κλήμεντος καὶ τοῦ Ἀλεξανδρείας Διονυσίου, τὴν ὑπόδειξιν πάντων τῶν σημείων τῆς συγγενείας, ἐν γένει δὲ τὴν ἐν λεπτομερεῖς προσαγωγὴν πάντων τῶν ἑξωτερικῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν λόγων, δι' ὧν πείθεται ὁ ἀναγνώστης περὶ τῶν συμπερασμάτων τοῦ σ. προκειμένου τὸσον περιμαχῆτον προβλήματος. Τὸ ἔργον, ὡς ἔχει, παρὰ πάντα τὰ κενὰ του, *τείνει νὰ πείσῃ*, θὰ ἐπειθε δὲ ὀριστικῶς ἐὰν ἐδίδοτο εἰς φῶς ἐπιστημονικῶς ὁλοκληρωμένον καὶ κριτικῶς ἄριτον. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μόνον ἀποτελεῖ ἀναγνώρισιν τῆς ἀληθῶς ἀκαταπονήτου φιλοπονίας τοῦ σεβ. σ. καὶ εὐτυχὲς ἐπιτένγμα τῆς βαθυνοίας καὶ τῆς ὀξυδερκείας αὐτοῦ, ἀσφαλῶς δὲ ἡ εἰδικὴ πατρολογικὴ κριτικὴ θὰ αἰσθανθῇ εὐάρεστον ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει του ἔ πληξιν.

Εὐαγγέλιον Ι. Σαββάτου. Ἱστορικὸν σημεῖωμα περὶ τῆς ἐν Κυζίκῳ Σχολῆς. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Γρηγ. Παλαμά», Θεσσαλονίκη 1932.

Α. Νικολαΐδης. Μία ὁμιλία περὶ τῆς κοινωνικῆς μας καταστάσεως ἀπὸ ἡθικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κυβερνητικῆς ἀπόψεως. Ἀθήναι 1932.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μηθύμνης

Χρηρυσσῶν τῶν ὁργανικῶν θέσεων ἐφημερίων τῶν Κοινοτήτων Παρακοίλων καὶ Κλειοῦς καλοῦμεν πάντας τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτάς καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως μέχρι τῆς 30 Ἰουλίου υποβάλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Καλλονῇ τῇ 14 Ἰουλίου 1932. + Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 78—80 τοῦ ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου 1931 διατάγματος «περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων ἰσχυουσῶν διατάξεων», καλοῦμεν τὸ τρίτον ἤδη τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐξῆς ἱερῶν ἐνοριακῶν ναῶν: 1) τοῦ Παντοκράτορος ἐν Ἀρτῇ, 2) τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Ρεικίοις, 3) τῆς Ἁγίας Κυριακῆς ἐν Κλειδίῳ, 4) τῆς Κοιμ. Θεοτόκου ἐν Καταρράκτη, 5) τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Μαρκινιάδι καὶ 6) τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Ἀνεμορράχῃ. Ὅριζομεν δὲ πρὸς ὑποβολὴν τῶν σχετικῶν αἰτήσεων τῶν υποψηφίων μετὰ τῶν κατὰ τὸ ἀρθρον 80 τοῦ ὡς ὄνω διατάγματος πιστοποιητικῶν προθεσμίαν μέχρι 16 Αὐγούστου ἑ. ἔ. Ἐν Ἀρτῇ τῇ 16 Ἰουλίου 1932. + Ὁ Ἀρτῆς Σπυριδων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Πέλλης

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Πέλλης προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἐκ τοῦ νόμου προσόντα, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ σήμερον υποβάλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα ἔγγραφα, προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνάγκη ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν δι' ἐκλογῆς τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τῆς ἐνορίας Ῥαχῶνας. Ἐν Γιαννιτσοῖς τῇ 10 Ἰουλίου 1932. (Ἐκ τοῦ μητροπολιτικοῦ γραφείου).

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κίτρους διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως, ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων χροσφορῶν ὁ ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου πετρώδης καὶ ἀγρονος χώρος ἐν τῇ θέσει «Μπαλκόνι» τῆς ἱερᾶς μονῆς ἁγίου Διονυσίου βάσει τῶν ὄρων τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 343 διακηρύξεως τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἱ. μητροπόλεως Κίτρους καὶ συγγραφῆς υποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Κατερίνῃ εἰς τὸν συνήθη τῶν δημοπρασιῶν τόπον τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1932 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς υποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιογραμμάτων καὶ λοιπῶν ὄρων δύναται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκείῳ ὑπ(μα)τι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Ἐν Κατερίνῃ τῇ 12ῃ Ἰουλίου 1932. Ὁ πρόεδρος + Ὁ Κίτρους Παρθένιος.

Τύποις «Φοῖνικος» Σταδίου 44